

## Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—  
za en mesec . . . . . 2-20  
za Nemčijo celoletno . . . 28.—  
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

## V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—  
za en mesec . . . . . 2.—  
V upravi prejemam mesečno . . . 1-80

## Sobotna izdaja:

za celo leto . . . . . K 7.—  
za Nemčijo celoletno . . . 9.—  
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

## SLOVENECE

## Inserati:

Enostolpna pettirvsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat . . . . . po 3) v  
za dva- in večkrat . . . 25,,  
pri večjih naročilih primeren  
popust po dogovoru.

## Poslano:

Enostolpna pettirvsta po 60 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredno  
deluje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga vznozi red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.  
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne  
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

## Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun  
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,  
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 183.

## Italijanski napadi ponehali. - Odločilni boj za Brody. - Turki na gališkem bojišču. - Angleška velika bojna ladja torpedirana. - Rumunske priprave. - Casement bo usmrčen.

## Vojska jim diši.

## Zopet »profesor.«

V ponedeljek smo poročali o »kroni kulture in vsega stvarstva«. Sedaj poroča »Berliner Tageblatt«, list v zvezi z nemškim kanclerjem:

V »Frankfurter Zeitung« najdemo izvlečke iz nove knjige narodnogospodarskega pisatelja Steinmann-Bucherja o nemškem narodnem premoženju v vojni. Dolžni smo, da damo protidogovor. Gospod Steinmann-Bucher, ki je v najtesnejši zvezi z osrednjo zvezo nemških industrijcev, je menda sam dobil apetit do vojne in misli, da sme domnevati kot splošno dejstvo, da ima tudi velik del našega naroda ta apetit. Piše namreč:

»Prišlo je takorekoč do visoke konjunktore vojne, v kateri država in posamezniki ne izhajajo samo za silo, ampak gospodarsko procvitajo in se lahko udajo misli, da je vojna mogočen svaritelj gospodarskih vrednot in v vojno rokodelstvo posebno uspešna obrt. In to je čudovito, da gre nekaj tega čustvovanja pri nas skozi tako široke ljudske plasti, da skoro lahko govorimo o nekem splošnem soglasju, dočim je pri naših sovražnikih samo ozek krog posameznih užitarjev vojne, ki vojno izkoriščajo zgolj iz samo tesnosrčnih interesov. Nikdar ne moremo našim sovražnikom dati pod nos tega-le: V kolikor pridejo v poštev naši domači gospodarski interesi, najširši sloji splošno soglašajo, da je stanje, ki pri visokih cenah daje visok zaslužek in gotove dobičke, pravzaprav tako, ki se da prenašati in obenem tudi nese in bi še bolj neslo, če bi ne bilo zvezano s takimi žrtvami nemške krvi in če ne bi vendarle večje ali manjše skupine državljanov (uradniki, gotove obrti in nastavljeni s stalno plačo) težko ne trpeli vsled te vojne konjunktore.

Toda miroljubni nemški narod, ki že nad 40 let ni vodil vojne in se je v tem času zadovoljil z mirnim in potrpeljivim delom miru, je sedaj — le naj to zvedo njegovi sovražniki, — takorekoč zavohal pečenko in dobil apetit do vojne in lahko se zgodi, da ga bo volja, da se večkrat kakor doslej vežba v vojnem rokodelstvu ali pa celo do nadaljnjega proti eni ali drugi strani, n.

pr. proti »vladarici morja«, vodi trajno vojno.

»Berliner Tageblatt«, list pri kanclerju, pravi: Težka je uljudnost proti tako lahkomišljenim trditvam, ki vso stvar obrnejo na glavo. Mi ne vemo, ali so v resnici posamezni ozki krogi, ker imajo dobiček od vojne konjunktore, dobili apetit do vojne same in bi se radi »večkrat kakor doslej vežbali v vojnem rokodelstvu«. Vsekakor bi bilo premilo rečeno, da so ti ljudje brez vesti. Toda z vso gotovostjo hočemo pibiti, da ne samo posamezne skupine, ampak »miroljubni nemški narod« v vsej svoji celoti ne kaže nobenega sledu po poželenju vojne; hrepeni samo po častnem in trajnem miru. Če gosp. Steinmann-Bucher v isti sapi zahteva nadaljno vežbanje v vojnem rokodelstvu in obenem z ledenim zaničevanjem odklanja »zahteve iz strelskih jarkov«, tedaj je to značilno za njemu lastno pojmovanje te svetovne vojne in njenih nezaslišanih žrtev v krvi in blagu množic.

Vsekakor bi bilo dobro te vrste profesorjev in še nekaj podobnih individuev poslati v strelske jarke.

## Leto doberdobskih bojev.

(Z dovoljenjem c. in kr. vojnopisnega stana.)

Sredi julija 1916.

Dne 10. julija 1915. si je dal »Daily Chronicles« iz Chicaga poročati, »da vsa Italija s skrajno napetostjo zasleduje boje med Trzičem in Zagrebom, kjer se sedaj odločuje usoda Trsta. Ta odločitev se ne posredno pričakuje in uspeh italijanskih čet označuje kot nedvomen.« Reuterjevo poročilo v »Daily Newsu« pa pravi malo dni kasneje, da postaja Cadornov načrt vedno jasnejši »stoji komaj dan hoda pred Trstom, katerega bi lahko vzel, a imeti hoče preje v rokah celo višavje, ki se vzdiguje za mestom. To nekoliko zavlačuje izpolnitev glavne italijanske želje, a uresničenje je tem gotovejše.«

Leto dni je poteklo od tedaj, Cadorna pa še vedno stoji dan hoda pred Trstom. Na metre se da zmeriti, za koliko se je približal cilju italijanskega hrepenenja.

Ravno v dneh, ko so angleški listi prinesli navedena poročila, se je krvavo zrušil prvi italijanski sunek proti Trstu. Ob pobočjih poslej proslule Dobrdoške pla-

note, ki potiska tržaški Kras v Furlansko ravan in kakor zapah zapira kopno pot od Soče proti Trstu, se je odbil naval armad vojvode Aosta. »Jutri zasedemo Dobrdoško planoto, bitka se bo imenovala soška bitka, v nadaljnjem prodiranju bo dosegli Trst.« tako se je glasilo zmage gotovo dnevno povelje, katero so našli v žepih padlih častnikov. Štirje armadni zbori so navalili na slabotne moči, ki so tedaj branile planoto, in bili so krvavo odbiti.

To je bila bitka ob Soči, prva soška bitka. Že malo dni nato so Italijani ponovili napad. Nad dve armadi so zastavili topot Italijani na 30 km dolgi fronti: 17 pehotnih in domobrskih divizij se je zaglalo proti našim, tedaj še precej primitivnim postojankam. Italijanski poveljniki so dali upijati svoje čete, da bi bile kos strahotam približnega boja in ročnega me-teža, v kateri se je borba povsodi razpletla. Brez ozira na žrtve ljudi in materiala so skušali prodreti. Toda 28. julija je moglo vojno poročilo c. in kr. generalnega štaba naznaniti, da se je tudi ta druga bitka na Goriškem končala s popolnim neuspehom napadajočega sovražnika. Skupne izgube Italijanov so znašale po približni cenitvi stotisoč mož.

Trajalo je četrta leta, predno so Italijani znova zbrali svoje moči za velikopotezen napad na skalne višine. Šele 21. oktobra se je začela tretja soška bitka. Petdeseturna artiljerijska priprava jo je uvedla, od Krna dol do morja je zadivjala bitka. Mrličji so pokrili prostor pred našimi jarki; izpehani sovražniki si je po osem-dnevem boju dovolil kratek odmor, v prvih dneh novembra je pa orjaška bitka znova zavihrala, toda tudi sedaj Italijani niso dosegli zaželenega uspeha.

Pa zborovanje rimskega parlamenta je bilo pred durmi. Salandra je potreboval vsaj nekakega uspeha. Že 11. novembra se je začela nova, četrta soška bitka, katero so naši vojaki krstili za »parlamentarno bitko«. Tudi ta ni prinesla »odrešitve« Trsta. Nato je nastopil razmeren mir, ki je trajal celo zimo. Italijani so ojačili svoje artiljerijske postojanke, dovedli novih čet iz zaledja. Pričakovati je bilo novega velikega napada. Tega nas ni bilo strah, kajti začasa bojnega počitka smo bili dobro utrjeni in izpolnili svoje postojanke in nismo nič dvomili, da bomo mogli kljubovati tudi novemu navalu. Pomladno vreme z dežjem in viharjem je pa akcije tekom več tednov malone onemogočevalo, tako da se je začel pričakovani

italijanski napad šele sredi marca. To je bila takomenovana petdnevna Cadornova ofenziva. Politični vzroki so ga utegnili v prvi vrsti nagniti do nje. Francozi so vedno nujnejše zahtevali italijanske pomoči z orožjem za Verdun. Govorilo se je, da bo poslala Avstro-Ogrska Nemčiji 150.000 mož ojačenj. Cadorna se je sicer branil odposlati italijanske čete na Francosko, pomagati pa je hotel z ofenzivo, katere naj bi zabranila monarhiji, da bi poslala svoja ojačenja pred Verdun. 10. marca se je začela ta razbremenjevalna ofenziva, toda 16. marca že je moglo avstro-ogrsko armadno poročilo ustanoviti, da so Italijani svoje »brezuspšne napade« zopet ustavili. Nastopil je zopet mir.

Mir na Dobrdoški planoti pa ne pomenja, da bi čete mirno ležale in se opazovale. Vojna v skalovju ni vojna v strelskih jarkih, kakršna je mnogo mesecev trajala na vzhodu. Posebnost bojnega ozemlja je dala tudi vojni čisto svoje oblike. En in isti večer si ležita nasproti sovražnik in prijatelj komaj dvajset, trideset korakov vsakebi, postojanke, katere je trdo delo tekom dolgih tednov izvrstalo in izklesalo in razstrelilo v kamen, leže le malo metrov narazen druga vrh druge. V skalovju ni mogoče napraviti žičnih ograj in volčjih jam; bojevniki potisnejo v osrednje španske jezdece in mečejo sovražniku pod noge visoke trneke. Noč in dan treskajo minometalci in po zraku se vozijo in godrnjajo nikomur podobni zračni torpedi. Z ročnimi granatami v obeh rokah in za pasom skačejo drzne patrolne v sovražne jarke in preganjajo sovražnika od traverze do traverze. Pnevmatični svedrji vrtajo podkopne rove v skalo noter do sovražnih postojank. Ogorčeni boj je to, boj močja z možem, približi boj izvečine; bojevniki vrže puško proč, z nožem in bojnim betom gredo drug nad drugega. Pogum in odločnost, smelost in osebnost moč odločujejo tu. Vsak občuti kot osebno sramoto, ako se sovražniku kdaj kje posreči udreti v kak kos jarka, in nihče ne počiva prej, dokler sovražnik ni zopet vun vržen. Zgodilo se je, da so se čete, ki so odhajale v rezervno, na pol poti vrnile, ko so zvedele, da se je posrečilo sovražniku udreti v postojanke, katere so bile toliko časa zvesto držale.

Biti doberdobski bojevniki, velja danes med avstro-ogrskim vojaštvom za časten naslov. Čete vseh narodov so se že borile tu v kraškem skalovju; dunajski črnovojniki so stali ob Soči, ko se je ustavil pohod zmage gotovih Italijanov, Sta-

## LISTEK.

## Papež Benedikt in japonski mikado.

Ni še dolgo, ko so pisali časniki o posebnem papeževem odposlanstvu k mikadu. Pred nami leži sedaj natančno poročilo, kako je japonski cesar sprejel poslanca Sv. Očeta.

Poslanec, nadškof Petrelli z otočkov Filipinov, je bil odločen, da prinese novemu cesarju k slovesnemu ustoličenju in kronanju papeževih čestitk. Že več dni prej so opozarjali časniki na visokega gosta. Saj je prišel kot odposlanec onega kneza miru v Vatikanu, čegar izredna osebnost in neumorno delovanje, da bi olajšal silo vojne, je našlo občudovanje tudi v deželi vzhajajočega solnca.

Dne 1. februarja se je pripeljal nadškof Petrelli v Kobe, kjer so ga sprejeli namestniki, župan in nadškof Rey iz Tokia. Še tisti dan je odpotoval dalje s posebnim vozom, kateri je spremljal cesarski ceremonijar Yoshida, nadškof iz Tokia in škofje iz Nagasaki, Osake in Hakodate.

Ko je papežev poslanec dospel v glavno mesto, ga je pozdravil podpredsednik uradov zunanjih zadev, okrajni prefekt, župan mesta Tokia, številni drugi japonski veljaki ter poslaniki različnih evropskih držav.

Dne 3. februarja je sprejel poslanca v svečani avdijenci cesar, ki je bil prišel nalašč iz Hayame v Tokio. Cesar je prijazno stisnil poslancu roko. Le-ta je predal lastnoročno latinsko pismo papeževu, katero so raztolmačili cesarju nemudoma. Pred avdijenco je poslal cesar poslancu veliki red vzhajajočega solnca, in odičen s tem visokim redom, je prišel nadškof k japonskemu vladarju. Pri svečanem obedu, ki ga je dal prirediti cesar na čast svojemu gostu, so bili navzoči cesarski principi, ministrski predsednik Okuma, ministrski notranjih in zunanjih zadev, nadceremonijar grof Toda, admiral Uchijama in drugi uradniki. Cesar je napil na zdravje papežu in poslancu na zdravje cesarju.

Poslanec je posetil med drugim tudi cesarsko visoko šolo. Tu je razstavil potomec člana poslanskega japonskega, katero je sprejel v Rimu leta 1815 papež Pavel V., več zanimivih spominov

na prijazne odnose, ki so se bili pričeli takrat med Rimom in Japonsko.

Na večer 5. februarja, na praznik sv. japonskih mučnikov, je večerjal nadškof pri grofu Okuma, ki je bil povabil vse ministre. Naslednje dni si je ogledal poslanec katoliške zavode v Tokiu. Poročevalci so bili za njim ves čas in svojim čitateljem so poročali vse do pičice. Tako so čuli Japonci, da Nj. eminenca — vljudni časniki so imenovali poslanca kardinala — ni na poti iz Kobe v Tokio govoril skoro nič, temveč čital večinoma nabožne knjige. V noči pred avdijenco je dobro spal, vstal zgodaj in molil. Hrano ima preprosto, v petek ne je mesa in ob velikih praznikih sploh ne je ničesar zjutraj.

O vijoličasti obleki so pisali, da je to ceremonijalna obleka papeževih poslancev. Zlati križ na prsih opominja svet k miru. Po mladostnem vtisu je prisoditi poslancu kakih 35 let. Njegove obrvi kažejo, da se pretaka po njegovih žilah še prava rimljanska kri; tudi oženjen še ni.

Ozira vredno je pisanje časopisja sploh o poslancu, ter misli, katere je razvijalo o njegovem posetu.

Tako je pisal Hochi: »Japonska ve ceniti dobrohotne želje papežev in je sklenila, da pozdravi njegovega poslanca kot cesarjevega gosta. Vatikanu pristojna velik duševni vpliv, ki je po svojem značaju naravnost neizmeren. Njegov vpliv se razteza tudi na posvetne reči in kralji in knezi zapada se mu klanjajo. Ta moč danes res ni več tako velika, kot je bila včasih. A tudi sedaj še sprejema papež v Vatikanu diplomatske zastopnike raznih zapadnih narodov. Vatikan je sam po sebi velika država. Na Japonskem je število katoličanov majhno in naši odnosi med papežem so drugačni, kot so oni zapadnih držav. A pred tristo leti so bili v naši deželi za Rim navdušeni Japonci doma, ki so bili v zvezi s papežem. Sedaj divja v Evropi že poldrugo leto vojna, ki je pripravila svet v položaj, ki se da primerjati potopu, in konca še ni pričakovati. V teh težkih časih izteza moč ob Tiberi roko, da pozdravi in čestita stari državi vzhajajočega solnca. Veseli pozdravljamo poslanca, čegar prihod gotovo ne pomeni navaden slučaj. Gotovo ima povoda, in posledice morajo biti vesele za nas.«



jeri so ležali gori v bobnečem ognju in vrgli naval italijanskih kolon nazaj, nemškočeski črnovojniki so branili višine in praški domaći polk se je v vročih jesenskih bitkah na Vrhov sv. Mihaela znova obnesel, junaški Dalmatinci in bojaželjni Bošnjaki, hrabri domači sinovi teh dragocnih tal — krepki Slovenci so se borili tu rama ob rami s hrvatskimi in ogrskimi junaki.

Krasne ceste je zgradila vojska preko kraške planote, vojne železnice in vodovode; cela vojaška mesta s cerkvami in hrami božjimi so nastala tu in spomladi se je skrbno obdelal vsak košček plodne zemlje.

Mesece in mesece že leže tu, ob robu kraške visoke planote, v ledenomrzli burji in dežju, v snegu in pekoči vročini. Pogled na širno plodno ravan ob njihovih nogah z belimi cestami, blestečimi rekami in solčnim morjem podžiga v njih ofenzivnega duha in željo, priti tje dol. Ko so letos sredi maja avstroogrske čete na Tirolskem prešle k ofenzivi proti dednemu sovragu, so črnovojniki od Ogre prvi dan boj iztrgali sovražniku vzhodno od Tržiča z enim samim sunkom toliko ozemlja, da ga Italijani v večtedenskih bojih niso mogli priboriti nazaj.

Tri tedne so Italijani sedaj zopet trdovratno naskakovali postojanke na Doberdobski planoti, toda soška straža je trdno stala. Cadorna ni prišel bliže Trstu. V Trstu je slišati bojni hrup s planote, ponoči se vidi v zraku višee svetlobne krogle, vidi se žrelni ogenj italijanskih topov, zračna stekla v palačah in hotelih na obrežju se stresajo od bobnenja topovskih udarcev. Tam na planoti se odigrava borba za usodo mesta. Vemo, da smo v dobrih rokah.

Na Goldonijevem trgu, nasproti zgoreli »Piccoliovi« palači, pa prodajajo krošnjari majhne sličice in dopisnice, na katerih je naslikan »re piccolo«, ki se s tržiskega zvonika z daljnogledom v rokah hrepeneče ozira proti Trstu, »neodrešene« mestu, ki je tako blizu in vendar tako nedosegljivo daleč.

Ij Izgubila je včeraj na trgu neka žena-begunka črno denarnico, v kateri je bil papirnat denar in nekaj drobiža, skupno okrog 14 K. Najditelj se lepo prosi, da priinese izgubljeno v Hrenovo ulico št. 17. I. nadstropje levo.

## Kavarna „Municipio“ v Trstu.

(Konec.)

Občina je imela postavno ljudsko šolo in mladino v svojih rokah, imela je v svojih rokah policijo in s tem tudi nadzorstvo nad društvi in shodi; mogla je odstopiti razne službe in ugodnosti; izposlovati, da so se gradile ceste ali pa preprečile itd.; da, občina Trst je mogla celo izdajati postave kakor kaka dežela. Ta moč je bila tista, ki je privlačevala častihlepne in nemirne ljudi. Ljudje, ki v svojem poklicu niso mogli priti do večjega ugleda, so imeli v politiki priložnost, da so mogli samo potem nesramnosti in grde vljudnosti, s katero so se prilizovali ljudskim instinktom, priti hitro do majhne slave; dogodek, ki je gotovim gobeždačem v politiki pridobil vedno veliko ljudi. Ali moč, ki se je s tem pridobila je silila na to, da si ohrani priljubljenost, kajti ti mogočnejši po milosti avtonomije so bili sicer državni uradniki, so bili tudi izvoljenci ljudstva in so se morali bati, da propadejo pri sledečih volitvah, ako ne bodo sledili po učenih nahujskani splošnosti ali pa ji celo nasprotovali. Tako se je dogodilo, da so prišli hujskajoči elementi do vplivnih mest, z druge strani so se morali zmerni elementi prilagoditi njihovu načinu, hoteli so se pa vendar vzdržati na krmilu, končno so pa bili hujškači izpodrinjeni od še hujših hujškačev. Ni bil narod, niti kmet in pošten obrtnik, ampak nemirni kalitelji miru, ki so naravno potegnili še druge za seboj ali so jim pa zamašili usta.

V začetku se je hotelo trpeti v javnosti samo laško narodno nošo, ali kmalu se ni moglo trpeti samo, da so se uniformirala telovadna in kolesarska društva po vzorcu laške vojske, ampak take uniforme so dali tudi mestnim stražnikom in ognjegascem; zatisnili so uho, ako so se držali pri slavnostih govori, kateri ne bi smeli biti od policije nikoli dopušteni, ali pa ako se je pisalo po časopisih o stvareh, ki so se čezdalje bolj približevale veleizdaji. Hoteli so imeti ta drabačni otoček italijanski, kjer naj bi nobeden ne bil za drugim, dokler se ne bi smatral za naselbino kraljevine Italije, ki je bila izročena samo za kratek čas v varstvo avstrijski državi. Tako so padali čezdalje globokejši, dokler niso popolnoma pozabili na dolžnost, in padli v igri z zločinom v zločin.

Državi, visokim oblastem, ali ni bilo vse to jasno? Iz spoštovanja pred avtonomijo in iz respektu pred obsto-

ječo postavbo niso posegli vmes, kajti drugi so že vse tako uredili, da so imeli dobesedni zakon na svoji strani. Ali človeške postave so zato na svetu, da dosežejo svoj cilj; ako se n. pr. cilj postave spremeni v njeno nasprotje, tedaj se mora postava izpremeniti. Tega pa ne bi mogla vlada vsled večnih težav v parlamentu lahko izpeljati. Tisti, ki so bili navajeni, se spodtikati nad najsvejšimi zakoni, to se razume da niso spoznali velike pravičnosti, ki je bila v njih; nič drugega niso mislili, da se to dogaja iz same slabosti. Tako je nastala v njih ideja razdelitve Avstrije. Plazili so se skozi luknje postav kakor podgane skozi mrežo in nobeden se jim ni postavil nasproti. Ko pa je izbruhnila vojska in smo mi vojakje vzeli celo stvar v svoje roke, so vedeli, da sedaj ni več nobene šale. Kajti vojaški duh je enostaven in najde, da še tako lep zakon ni nič več vreden, kakor kožuh poln uši, ako se ga morejo izogibati in kršiti. Ali vojaška uljudnost ima kratek proces! Naenkrat so izginili in so zapustili za seboj pogorišče in uničenje v deželi.

To je zgovodina kavarne »Municipio«. Malo smo vsi krivi na tem, kajti vsak posameznik mora spoštovati postave in se po njih ravhati; država pa jih spoštuje šele tedaj, ako jim izsili tudi spoštovanje!

Tako »Tiroler Soldatenzeitung«. Mnogo britke resnice, posebno o marsikateri italijanski glavi v primorskih občinah, dasi moramo list v toliko popraviti, da tržaški župan ni pobegnil v Italijo, pač pa mnogo »njegovih«.

## Begunca Zdravlič in Krivec pri beguncih.

»Škofova želja je misijonarju zapoved« pravi sv. Vincencij Pavlanski. Na povabilo prevzvišenega ilirskega metropolita dr. Fr. Sedeja sta misijonarja Zdravlič in Krivec dne 8. aprila pričela apostolsko delo med primorskimi in istrskimi begunci na Niževavstrijskem. — Po 10dnevem misijonu v Bruku ob Litvi, kjer se nahaja v barakah do 3500 Slovencev, sva obiskovala do 24. maja okoli 3300 slov. beguncev raztresenih po 80 župnijah na Niževavstrijskem. Vsak dan sva hodila po 4 ure peš. Ko bi najin mošnjiček ne bil suh kot izstradana stenica, bise bila vozila s samodrečjem ali s samofrečjem. Misijonar Zdravlič ima na stopalih medvedovo kožo, zato ni imel toliko pokore nego Krivec. Ker je .g Zdravlič strog abstinent, je njegov tovariš Krivec žejo lažje prenašal. Nemška in češka duhovščina je naju sprejela povsod prav prijazno. Dušni pastirji so radi dovolili, da se je pridigovalo slovenski in hrvatski. Krasne cerkve so žalibog na Niževavstrijskem čez dan večinoma zaprte, med božjo službo se moli glasno in po časi; povsod je nastavljen moški, ki naprej moli, kakor ga uči dušni pastir. Ko gre mašnik k oltarju ali od oltarja, vstanejo vsi verniki v znak spoštovanja do duhovnika. Moderno petje na koru je preč. dun. ordinariat odpravil in ukazal ljudsko petje.

Ob cestah vidimo povsod spominke presv. Trojice in sv. Janeza Nepomuka, križi pa so navadno le naslikani na železni pločevini. Okrajne ceste so tlakovane z betonskimi ploščami, ob straneh pa zasajene s sadnim drevjem. V celnem okraju ni toliko nehigieničnega prahu kot v Ljubljani. Vaščani imajo snažne, v lepem redu razvrščene hiše, kleti pa posebe zunaj vasi. Polja so vzorno obdelana, vinogradi se nahajajo tudi v ravnini in so nasajeni z nizkim trsjem. — O kako krasna bi bila Primorska in Istra, ko bi naši begunci posnemali na svojih domovih češke in nemške vrline! Pa se bodo primorski in istrski begunci vrnili v svojo drago domovino? Da, gotovo! Če je pravični in sveti Bog v nebesih in Marija božja Mati, mora Italija biti premagana. Dragi begunci! Vaš Bog sliši vaše zdihljaje in molitve, vidi vaše solze in žrtve, vanj zaupajte, ki je mogočnejši kot vsa Cadornova armada s tisočimi topovi, On, vaš predobri Bog, vaš Odrešnik in Zveličar, vas zagotavlja, kakor nekdaj svoje učence s tolažiljivimi besedami: »vaša žalost s bo v veselje izpremenila« — (Jan. 16, 20.)

Koliko so naši begunci trpeli in še zdaj pretrpe, se ne da in tudi sedaj ne sme popisati. Vse to bo ovekovečila slovenska zgodovina šele po končani vojski. Kdo more razumeti, koliko so naše slovenske matere trpele na begu iz domovine.

Neki mož mi je tožil: »Z ženo in 9 otročiji sem zapustil dom, in sedaj sem sam, ko bi Bog še mene poklical!« — Neka žena pa je vila roke tožeč: »S 6 otročiji sem dospela v Gmünd, vsi so mi umrli, mož pa je padel na vojski, čudim se, da še živim.« —

Ko sva dospela v neko vas, pokli-

čeva dečka, da bi nama pokazali stanovanja beguncev. Začudiva se, ker vsi zbeže in kriče, kakor bi jim kdo kožo drl. Na pragu naju nagovori mati: »Ne zamerita nunca, deca se je od strahu poskrila meneč, da sta došla zdravnika iz barak.«

Res, da begunci v barakah ne stradajo toliko kot zunanji, ki včasih še za denar ne dobe živili; res, da imajo begunci v barakah svoje domače dušne pastirje in božjo službo, dočim zunanji ne morejo z nikomur občevati in jih tudi živi krst ne razume; res, da imajo begunski otroci v barakah svoje šole, dočim so zunanji brez pouka in brez dela; vendar pa niti eni niti drugi niso zadovoljni, marveč vsi hrepene le po ljubem domu, in starci želé počivati le v domači grudi.

Kjerkoli sva našla begunce, navadno v najrevnejši hiši cele vasi, so njih lica zažarela radosti nad slovenskim pozdravom, in vzklili so: sam Bog vas je poslal!

V Sitzendorfu so usmiljenko oskrbele begunskim prvoobhajancem šopke, sveče, belo obleko itd. — Ko pa je po nagovoru neka usmiljenka zapela hrvatsko pesem, so se ti istrski otročiji čutili tako srečne, da so hoteli kar ostati pri sestrah. Čudno je, da otroci iz Istre, dasi imajo že 12 ali še več let, niso bili nikdar pri sv. obhajilu. Morda pa se bo po vojski bolj oziralo na določila sv. očeta. — Dasi so bili begunci povsod veseli, da so dobili priložnost zadostiti velikonočni dolžnosti, sva bila v Magersdorfu in Sonbergu iznenadena, ker so se izgovarjali, da nimajo greha; morda so bili ti svetniki iz mesta Pulja. Bog se jih usmili in Majka božja!

Tudi pravoslavni begunci so bili do naju prijazni ter so se pritoževali čez svoje pape, ki jih ne obiščejo v največji dušni bedi. Kadar bo to dobro ljudstvo spoznalo, da Kristus ni ruskih carjev, marveč apostola Petra postavil za skalo svoje Cerkve, tedaj bomo bratje ne le po krvi, marveč tudi po veri.

Reči moram, da so Slovenci pri Nemcih na Nižjem Avstrijskem na dobrem glasu zaradi pobožnosti, poštenosti in delavnosti. Hvala vam, dragi rojaki, da delate na tujem čast našemu narodu. Sicer so vas začetkoma pisano gledali, meneč, da ste Italijani, ko so pa zvedeli, da ste Slovenci, vas visoko čislajo. Istrijane pa se lepo prosi, da radi pomagajo Nemcem pri delu, da si kaj prislužijo in da jih oblasti zaradi brezdelnosti ne bodo silile v barake. — Predragi rojaki! Občudovala sva vašo vdanost v božjo voljo in vašo iskreno ljubezen do domovine, in ko sva se s težkim srcem poslovila od vas, junaški trpini, sva sklenila za vas moliti. Iskreno se vam oba begunca zahvaljujema za vso ljubezen, s katero ste naju sprejeli, tem vam kličevo: Na skorajšnje svidenje pri žalostni Materi Mariji na mirnem gradu pri Gorici, ki bodi do tlej vaša Tolažnica!

Opomba. Beguncem, ki so bili kakorkoli zadržani prejeti sv. zakramente, se naznani, da lahko naprosijo te-le spovednike, ki razumejo slovenski: č. g. Anton Geršak, misijonar na Dunaju VII., Kaiserstrasse 7, ali č. gg. dušne pastirje v Deinzendorfu, Ziersdorfu, Mailbergu, Sitzendorfu in Roseldorfu.

Slavna posredovalnica za begunce v Ljubljani naj bi blagohotno podpirala begunce po vaseh, da jim preskrbi živila, obleko, obuvalo, rožnevence, slovenske in hrvatske molitvenike in vladno podoro, ker nekateri nimajo nobene, vse to pa potem preč. župnih uradov.

V. K.

## Huje nego pri Verdunu.

Matija Kotar iz Gor. Radulj pri Bučki, narednik pri tehniški stotnji, piše iz italijanskega bojišča svojemu rojaku na Bučki: Visoko spoštovani g. profesor! Vas lepo pozdravljam in vam nekoliko popišem naše hude boje. Že jih imam več sto za seboj v Galiciji in Srbiji, ali kaj takega kot sedaj morebiti tudi pri Verdunu ni. Polentar hoče na vsak način priti v Trieste. Pot je res kratek ali oster zanj. Kolikorkrat se zaleti, tolikokrat po nosu dobi. Že je parkrat nam v koruzo ušel, ali hvala Bogu, smo ga zopet spodili vunkaj. To že trpi od 27. junija noč in dan. Ko bi jaz za vsako granato, kar jih je on od 27. junija semkaj izmetal, le en karjcar dobil, bi sam vodovod na Bučko delal. Ubogo kamenje, kadar on začne streljati. Bliže postojanke smo bolj varni. Najrajši strelja na rezerve, postojanke pa napada z minami. Mene je dne 2. julija tudi dobro žegnal. Skakal sem z enega krila v drugega in urejeval svojo postojanko, ker je treba vedno popravljati. Ravno ob 9. uri zjutraj sem bil s svojim ordonancem in dvema korporaloma samo 9 minut na enem mestu in polentar vrže težko mino iz svoje postojanke v našo, ali hvala Bogu, samo 50 cm prekratko v kritje. Izruvana zemlja

je udarila mojega ordonanca po glavi, mene pa obsula tako, da sem se par minut pobiral po tleh. Par dni sem bil precej otekel po desni strani obrazu, vendar sem se sam ozdravil z jesihovimi obkladki, ne da bi bil šel na obvezovališče. Hvala Bogu, sem že boljši, in tudi ene ure svoje službe nisem zamudil. Moj spremljevalec je šel v bolnišnico. Pri svojem oddelku nimam ravno velikih izgub v primeri s tem, kar smo že prebili. Imam dva mrtva, par težko in par lahko ranjenih. Polentar je pa vse kaj drugega dobil in bo še. Postojanke imamo 30 do 200 metrov narazen. Kolikor so polentarju naši izprvega prepustili in svojo postojanko izvolili, tam je še sedaj. Včasih se zaleti v našo postojanko, ali ni dolgo notri. To je tukaj hudo, ker je svet tako kamenit. Vodo imamo dobro, priteče po vodovodu v postojanko od daleč. Res je včasih topla 40 do 41 stopinj. Če se hoče piti, se pa malo v zemljo zakoplje. Hrano imamo dobro, tudi vinčka in malo ruma dobimo, ko je služba težka. Že od 18. junija sem noč in dan v ognju, obuvala še enkrat nisem sezul, ne štiri ure skupaj spal. A mislim si, če Bog da, da pridem kedaj nazaj, bo že boljše, če meni ne, pa mojim sinovom. Taborišče imamo 800 metrov za postojanko v neki kotlini. Ravno danes je vrgel sovražnik par težkih granat 12 metrov v stran, na tisoče pa čez. Drugega novega nič.

## Pogrešane družine s Primorskega.

Ignacij Uršič, k. k. L. Arb. Abt. 250/I, Befestigungsgruppe des 3. Korps, išče rodbino Marije Uršič iz Kobarida št. 266. — Avgust Čargo iz Ročinja, k. u. k. Feldkanonenreg. Nr. 28, II. Batt., išče svojega strica Franca Čargo iz Ročinja št. 93. — Bivši goriški dijak bogoslovec Jožef Povšič, sedaj ujetnik v Tjumenju, bi rad zvedel naslov svojih staršev. Slednji so torej naprošeni, naj se javijo pisмено na naslov: Franc Malalan, k. u. k. Feldkurat in Feldbach, Steiermark. — Karolina Podveršček, Badgasse 166, Friesach, Koroška, išče Rozalijo in njenega moža učitelja Vitorija, poprej stanujoča na Livadi v Gorici. — Bandelj Ivan, Unter-Wagram 24, P. St. Pölten, N. Ö., išče družino Marije Nemec iz Podgore št. 245 pri Gorici.

### POSLANI NASLOV.

Matevžu Leban, kmetu iz Podbele št. 37, polit. okraj Kobarid, naznanja svojemu očetu njegova hči Marija, da služi v Gorici, Via Stretta 7, Hotel »Pri zlatem jelenu«.

## Pogrešani vojaki.

Pogreša se Anton Suštaršič, 17. pp., Pionier-Abt. Doma je iz Rakitne, p. Borovnica, in se ni oglasil že od oktobra 1914. Prosim, če kdo kaj ve o tem vojaku, naj to sporoči Mariji Kržič, pod. Logarjevi, Rakitna, p. Borovnica. — Nikolaj Skubin, begunc, Potendorf, Indifci 2, N. Ö., išče svoja dva sinova Josipa in Ivana Skubin, ki sta odšla 18. maja k vojakom; doma sta iz Neblega. — Valentin Garbič, k. k. Mil. Arb. Abt. A in Ljubuški, Hercegovina, išče Josipa in Antona Garbič, ki sta odšla maja 1915 k vojakom v Radgono k 97. pp. — Kdo ve kaj izmed vojnih tovarišev ali kak invalid, ki se je iz ruskega ujetništva vrnil o infanteristu Baudaž Ludovik, rojen 24. avgusta 1890 v Ročnju št. 83 (okraj Gorica), kateri je služil pri tržaškem pešpolku št. 97. IX. Feldkompagnie, naj mi blagovoli sporočiti proti povrnitvi stroškov na naslov: Jožef Kohar, Trst, ulica Belpoggio št. 5. Pogreša se zgoraj imenovanega že od 26. avgusta 1914. Njegovi vojni tovariši so nam naznanili, da je prišel zadnje dni meseca avgusta 1914 v rusko vojno ujetništvo, ali do sedaj nismo še nič pisane od njega sprejeli.

## Vojska z Rusi.

### AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 26. julija. Uradno:

Fopolnoma so se izjalovili poizkušeni poizvedovalni sunki severnozahodno od Rozišč in južno od Lubačevke izvedeni napadi Rusov; 100 mož in 2 strojni puški sta ostali v naših rokah.

Vsled premočnega sovražnega pritiska smo umaknili svoje čete južno od Lešniova za odsek Baldarke.

V zelo ljutih, z močnim topniškim ognjem pripravljenih napadih Rusov na obeh straneh železnice pri Radzivilovu je sovražnik v zelo izpremenljivem boju s skrajno velikimi izgubami zanj le malo pridobil.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

### NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 26. jul. Veliki glavni stan:



**Vojna skupina maršala pl. Hindenburga.**

Zahodno od Rige so vdrli poizvedovalni oddelki v ruske prednje postojanke, katere so razrušili. Sovražne patrulje so živahnejše delovale.

Naši letalci so ustavljali z metanjem bomb in z ognjem strojnih pušk transporte sovražnih čet na progi Dvinsk—Poleck in vzhodno od Minska.

**Vojna skupina maršala princa Leopolda Bavarskega.**

Rusi so zvečer in ponoči napadali s tremi divizijami, kakor smo dognali, bojno črto vzhodno in južnovzhodno od Gorodiščov; njih napadi so se, kakor tudi vsi prejšnji, izjalovili z najtežjimi izgubami za sovražnika. Na nekem mestu smo vrgli sovražnika s protisunkom. Prepustil nam je tam enega častnika, 80 mož in eno strojno puško.

Skupine nemških letal so vrgle z uspehom veliko bomb na transporte na postajah. Pogorjelzy in Horodzieje in na čete, ki so blizu tam taborile.

**Vojna skupina generala pl. Linsingena.**

Sovražni poizvedovalni oddelki niso severozahodno od Lucka ničesar dosegli.

Močnejše ruske napade smo odbili severozahodno od Berestečka deloma z ognjem, deloma s protisunkom; ujeli smo ob tej priliki 100 mož in zaplenili 2 strojne puške.

**Armada generala grofa pl. Bothmerja.**

Vzhodno od odseka Koropiec so se izvajali manjši boji naprej potisnjenih oddelkov.

Vrhovno vojno vodstvo.

#### RUSKO URADNO POROČILO.

24. julija popoldne, zahodno bojišče: Pri Lipi smo pregnali včeraj Nemce iz vasi Haličani (16 km zahodno od Lipe); ujeli smo več sovražnikov in zaplenili eno strojno puško. Našim četam se je udala pri Kolmovu (8 km vzhodno od Haličanov pri Lipi) avstrijska stotinja, ki je štela 193 mož.

Dodatek: Poroča se o sledečih podrobnostih junaške smrti polkovnika Tatarova, ki je bil omenjen v poročilu 21. t. m.: Zadet po šrapnelu pri srcu je zaklical polkovnik: »Umiram!« Tako j nato je poskočil in zaklical: »Naprej polk!« in umrl.

24. julija. Zahodno bojišče. Tekom dneva se ni zgodilo nič važnega.

#### TURŠKE ČETE PROTI RUSOM V VZHODNI GALICIJI.

Berlin, 26. julija. (Kor. ur.) Wolff javlja: Poroča se, da se mora v kratkem računati z nastopom turških čet v bojih proti Rusom v Galiciji. To dejstvo dokazuje vojaško bojno krepot Turčije in enotnost bojne črte osrednjih velesil.

Berlin, 26. julija. Turški veleposlanik v Berlinu, Hahi paša, je izjavil sotrudniku »B. Z. a. M.«: Nastop turških čet na gališkem bojišču je samoobsebi umeven glede na naše politične in strateške namene z ozirom na našo skupnost. Kakor so izdali naši sovražniki geslo o enotni bojni črti, tako bo svet zopet izpoznal, da ne zaostajamo za onimi narodi. Turki ne bodo nikdar pozabili, kaj sta storili osrednji velesili za rešitev Carigrada v težkih, strašnih urah; ponosni so, ker morejo na strani osrednjih velesil s svojo krvjo dokazati, da je bojna črta enotna. Vsak pomaga drugemu, kar je med krvnimi pobratimi samoobsebi umljivo, z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Naši vojaki sicer niso neizčrppljivi, a dovolj imamo v vojski izurjenih vojakov, ki bodo ponosni na čast, da se bodo vojskovali s svojimi zveznimi brati.

#### PRI LIPI.

Amsterdam, 26. julija. Dopisnik »Allgemeen Handelsblad« obvešča, da stoje Rusi na severnem bregu reke Stir. Levo krilo avstrijske armade drži liki skala trdno ceste, ki vodi v Lvov čez Brody in jih z vso silo brani. Avstriji drže severni breg pri srednji Lipi.

#### PRI KOVELU.

Bern, 26. julija. Vojni poročevalec lista »Times« na ruskem bojišču javlja: Utrdne sovražnika pri Kovelu še so močnejše kot zakopi pri Stohodu.

#### VESTI IZ VZHODNE GALICIJE.

Krakov, 24. julija. »Nowa Reforma« poroča iz Stanislavova: Začetkom ruske ofenzive je del prebivalstva zapustil mesto. V mestu vlada red in mir, in to tudi poslej, odkar je čuti grmenje topov. Tudi sovražni letalci ne vznemirjajo prebivalstva, ker jih naši obrambni topovi takoj zopet poženo nazaj, še predno imajo čas zagnati kako bombo. Zadnjič se je nad mestom odrgal oblak ter je bil del Goluchowskijeve in Sobieskijeve ceste pod vodo. Voda je segala noter do kavarne Habsbug, tako

da je bil promet na teh cestah za nekaj časa ustavljen. Škode pa poplava ni povzročila.

»Kuryer Lwowski« je prejel od poslanca grofa Stanisława Badenija naslednja naznanila o položaju v Radziechowu in v prostoru južnozahodno od Berestečka: Kljub temu, da je v Radziechowu razločno slišati topove s fronte ob Lipi, v mestnem življenju ni opaziti kakih bistvenih izprememb. Prebivalci so se pač na vojne razmere že tako navadili, da opravljajo svoje posle kakor prej. Tudi železniški promet z Lvovom je ostal kakor ponavadi. Del židovskega prebivalstva je pač zapustil mesto, drugače je pa prebivalstvo ostalo na svojem mestu. Žetev je v polnem teku in obeča dober uspeh. Z vojaško pomočjo so se bila obdelala vsa polja in žetev je zadovoljivo potekla.

»Gazeta Poranna« poroča iz Radziechowa: Takoj v začetku ruske ofenzive je jel del prebivalstva zapuščati mesto, čeprav ni bilo nobenega vzroka za to, vsled česar se tudi niso priredili posebni vlaki za begunce. Tekom bojev pri Berestečku je bilo pač slišati močno gromenje topov, toda razpoloženje med prebivalstvom se je hitro zboljšalo, ko so ojačenja korakala skozi mesto in že po malo dneh se je vrnilo zopet normalno življenje. Sovražni letalci se le redkokdaj prikažejo.

»Gazeta Wieczorna« poroča iz Kosowa: Tu je mesece in mesece vladal mir, kakor bi ne bilo vojne, dokler koncem junija tega miru ni nenadoma zmotilo grmenje topov. Nekaj dni pozneje so Rusi prekoračili reko Czeremosz in zasedli Kuty ter se jeli bližati tudi Popielniku in Nowosielici. Vojška slika je postajala od dne do dne bojovitejša, gromenje topov ni skoraj prav nič prenehalo. V mestnem gozdiču pri Kosowu so se vršili trdovratni boji z Rusi. Huculsko prebivalstvo je kazalo velik strah pred ponovno rusko invazijo ter je obenem z večino židovskega prebivalstva zapustilo mesto. Uradniki so kot zadnji odšli iz mesta. Novi most čez Czeremosz so naši zažgali, da bi ne služil sovražniku. Most je gorel tri dni. Ker v Kosowu ni železniške postaje, so morali ljudje deloma peš, deloma z vozom do Stanislavova.

#### CAR OBIŠČE ČRNOVICE.

Sofija, 26. julija. Iz Črnovic se poroča preko Bukarešta: V mestu se pripravljajo, da sprejmejo carja, ki bo kmalu obiskal mesto. Mesto je prenapolnjeno z ruskimi orožniki in z ruskimi tajnimi policisti, ki najnatančneje preiskujejo vse hiše in odpirajo zaprta stanovanja, da se prepričajo, če so res prazna.

#### MINISTRSKA IZPREMEMBA V RU-SIJI.

Milan, 26. julija. (Kor. ur.) Petrograjski dopisnik lista »Corriere della sera« objavlja sledeče pojasnilo, ki so mu je dali v ruskem zunanjem ministristvu: Odstop Sazonova in imenovanje min. preds. Stürmerja za zunanjega ministra pomenja zgolj izpremembo osebe. Trenutno vodi zdaj car sam rusko zunanjo politiko. Sazonov je res bolan in se nahaja v sanatoriju. Car je porabil to priliko, da je ustvaril med gotovimi notranjepolitičnimi vprašanji in zunanjo politiko tesnejši stik. Dolgo so že namreč čutili potrebo, naj bi bil voditelj notranje politike carjeve države tudi zunanji minister. V tistem trenutku, ko bodo pričeli razpravljati o miru, bodo vse koristi dežele ložje spravili v soglasje, če bo sestava kabineta absolutna.

#### CAR SI PRIDRŽAL SAM VODSTVO ZUNANJE POLITIKE.

Lužano, 25. julija. Poročevalcu »Corriere della sera« so izjavili, da je zavzel Stürmer le začasno mesto Sazonova, ker si je car sam pridržal končno vodstvo zunanje politike.

#### ZANIMIVA SPOMENICA GLEDE NA NOTRANJO RUSKO POLITIKO.

Kodanj, 26. julija. (K. u.) Moskovski listi poročajo: Zastopniki skrajne desnice so izročili carju spomenico, v kateri so izvajali: Ker se je dosegla med zavezniki enota, se je vojska obrnila Rusom ugodno in bo pač kmalu končala. Vlada se mora za to že zdaj pripravljati na dobo po vojski, ki se bo kmalu končala; a vso svojo pozornost obrača le na potrebe vojske in se le malo peča za notranje političnim življenjem v Rusiji. Revolujske organizacije pa izrabljajo čas in se pripravljajo na revolucijo, ki se bo pričela, ko se bo končala vojska. To delovanje ni zadelo na primeren odpor, da bi se že zdaj v kati zadušila revolucija, ki grozi. Veliki upi, ki so jih stavili na Stürmerja, se niso izpolnili; ničesar ni storil, da bi bil hitro preprečil revolucijsko delovanje. Nato se peča s Stürmerjevimi grehi in pravi: Premilo postopa proti dumi, preveč odneha liberalnim deželnim organizacijam, premalo po-

stopa z judi. Vse to se je zgodilo ob času, ko je bila potrebna močna vladna sila brez izgovorov. Stürmer ni bil kos svoji nalogi, ker je zanemarjal notranjo politiko. Stranke leve delajo na podaljšanje vojske, da se organizirajo in pripravijo na bodočo revolucijo. Vojska se mora sicer nadaljevati do končne zmage, a poizkušati se mora, da se bo pravočasno vojska končala, sicer bo uničila vse sadove zmage revolucija, katero mora vlada že zdaj zadušiti. Moskovski listi pravijo, da se je izročila carju spomenica med zadnjim kronskim svetom in drugim potovanjem Stürmerja v glavni stan; izročile so jo carju ugledne osebe. Stürmer, ki mu je bila vsebina spomenice najbrž znana, je kmalu povabil k sebi sotrudnika lista »Biržebie Vedomosti«, kateremu je izjavil, da bo vlada nsatopila proti revolucijskemu delovanju vseh ruskih mest in zvez zemstev. Stürmer je, da pomiri svoje nasprotnike na skrajni desnici, pozval v vlado Makarova.

#### NAJVEČJE PRISTANIŠČE NA FINSKEM GORI.

Stockholm. »Stockholm Tidningen« poroča: Raumo ob Botniškem morskem zalivu gori. Raumo je zdaj najvažnejše pristanišče v Rusiji.

#### PRVA SEJA VARŠAVSKEGA MESTNEGA SVETA.

23. julija se je vršila prva seja novoizvoljenega varšavskega mestnega sveta, ki ima dvetretjinsko poljsko večino. Mestni predsednik knez Lubomirski je poudarjal, da bo novi zastop imel za cilj, da iz Varšave napravi jekleno središče narodne kulture, ki naj sveti daleč po deželi in bodi vsem drugim vzor. Rektor univerze dr. Brudzinski je poudarjal, da bo ta zgodovinski dan največjega pomena za bodočo usodo Poljske. Knez Lubomirski je sejo zaključil z besedami: »Živio Poljska!«

### Vojska z Italijo.

#### AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 26. julija. Uradno se poroča: Potežkih izgubah v zadnjih bojih južno od Val Sugana so opustili Italijani vsak daljnji napad, a naše postojanke so se nahajale še trajno v ognju sovražnih topov. Sovražnik je izgubil 24. t. m. samo pred nekim odsekom te bojne črte 1200 do 1300 mrtvih in ranjencev, ki jih zdaj pokopuje. Na vseh ostalih bojnih črtah se položaj ni izpremenil; v nekaterih odsekih so postali boji s topovi ljutejši. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

#### Italijansko uradno poročilo.

Rim, 24. julija. Od Stilferskega prelaza do Lagarinske doline živahni artiljerijski boji. V Astiškem odseku se z dobrim uspehom nadaljujejo naši sriditi napadi proti postojanki na Monte Cimone. Včeraj smo vzeli en jarek nekoliko pod vrhom. Na visoki planoti Sette comuni je sovražnik dvakrat napadel naše zakope na pobočjih Monte Zebio, katerega smo 22. t. m. vzeli. Bil je odbit in je imel težke izgube. Med Cimone in Aviso so naše čete dovršile zavzetje visokih planot Travignolo in San Pellegrino. Zasedle so Cima Stradone severno od Col Bricona in nove postojanke na severnih pobočjih Cima di Bocche. Sovražna artiljerija je včeraj nadaljevala svoj ogenj na Cortina d'Ampezzo. Tudi mi smo nadaljevali obstreljevanje krajev v Dravski dolini. V gornji dolini Bele in v odseku Visokega vrha močno delovanje sovražne artiljerije.

#### Na bojišču pri Gorici mirno.

Goriško, 24. jul. 1916.

Na bojišču pri Gorici vlada zadnje čase trajen skoraj nerazumljiv mir. Topovi molče. Le obrambni topovi se tu-patam oglašajo, ko poskuša laški aeroplan preleteti naše vrste. A kljub temu, da je mirno, vendar naši Gorici tudi v takih dneh Lah ne prizanašajo. Dosledno in brez prenehanja mečejo nad mesto težke razdejanje noseče granate.

#### Italijanski glavni stan premeščen.

Lužano. Italijanski glavni stan so premetstili v Pistojo, kakor poroča »Secolo«, češ, da razsaja tam legar; a temu najbrže ne bo tako, marveč so zbežali, ker se boje naših letalcev.

#### Kraljeva nagrada vdovi izdajalca Battistija.

Lužano, 25. julija. Kralj je dovolil v-dovi in sirotam usmrčenega veleizdajalca in avstrijskega poslanca dosmrtno častno plač-o iz svoje zasebne blagajne.

#### Lastnoročno pismo angleškega kralja laškemu kralju.

Lužano, 27. julija. Minister Carcano je došel v Como na odhiti. Svojemu listu je sporočil, da je prinesel laškemu kralju lastnoročno pismo angleškega kralja.

#### Nemčija in Italija.

Curih, 26. julija. »Avanti« poroča, da bo v slučaju vojne napovedi Nemčiji odstopilo nekaj ministrov.

#### Novi predlogi Sonnina.

Genf, 27. julija. Tudi danes se »Matin« in »Petit Parisien« omejujeta samo na namigavanja o novih predlogih Sonnina v italijanskem ministrskem svetu za ureditev razmerja z Nemčijo.

Poriški dopisnik »Secola« izve, da hoče Italija željam zaveznikov ustreči istočasno na političnem in gospodarskem polju.

#### Iz laškega ministrstva.

Lužano, 26. julija. Zelo je presenetila danes napoved italijanskega časopisja, da današnji ministrski svet ne bo ukrenil nobenih političnih odločitev in posebno ne tudi takih, ki so v zvezi z londonskim svetom. Listi javljajo dalje, da je oboel minister Carcano in da se je moral podati v svojo vilo pri jezeru Como. Neko poročilo trdi, da so nastali težki nesporazumi med kraljem in Cadorno s skupino Bissolati-Carcano v ministristvu glede na stališče nasproti Nemčiji.

#### Potres v Italiji.

Rim, 26. julija. (Kor. ur.) V Abrucih je bilo včeraj ponoči več potresnih sunkov, ki so med prebivalstvom povzročili velik strah.

### Boji na zahodu.

#### NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 26. julija. Veliki glavni stan: Pri prekopu Comines—Ypern se je z nemško razstrelbo uničil veliki angleški bastion s posadko.

Severno od Somme po besnem boju Angleži drže še Pozières. Bolj vzhodno od tam pri gozdu Foureaux in pri Longuevall smo odbili male sunke sovražnika; pri malem gozdu Troves smo izpoznali napadalne namene in jih preprečili z ognjem. Južno od Somme smo držali južnozahodno od sela La Maisonette ponoči na 25. julija pridobljeno zemljo proti zopetnim osvojitnim poizkusom Francozov. Južno od Estrées so se bili včeraj še živahni boji v bližini.

Francozi so zasedli na višini La Fille Morte udrtno, ki so jo bili razstrelili, a jih je kmalu nato podsul nemški protipodkop.

Na levem bregu Moze so naše čete na višini 304 nekoliko napredovale. Na desnem bregu reke ponoči boji s topovi pri utrdbi Thiaumont.

Na mnogih mestih bojne črte smo odbili sovražne poizvedovalne čete.

Ogenj pehote in strojnih pušk je prisilil severno od Somme dve letali, da sta padli pri Luneville; eno je gorelo.

Dne 24. julija so zadeli in sestrelili naši obrambni topovi neko francosko dvokrilno letalo v smeri utrdb Souville.

Vrhovno vojno vodstvo.

#### Francosko uradno poročilo.

25. julija ob 11. uri ponoči. Poleg lju-tega obstreljevanja pri La Lauffee (desni breg Moze) se ne poroča o nobenem važnem dogodku na celi bojni črti.

Francozi in Angleži izgubili od 4. do 18 julija 230.000 mož.

Rotterdam. Karel pl. Wigand opisuje v »New York World« podrobno prvi in drugi sunek angleško-francoske armade in izjavlja, da častniki sami priznavajo besnost angleške ofenzive in njeno strašno silo, da se je zato cela črta majala. Le junaštvu nemških čet gre zahvala, da so bili odbiti napadi Angležev. Vrhovni poveljnik pri Peronne je izjavil poročevalcu, da so izgubili Angleži od 4. do 18. julija, torej med prvim njihovim ofenzivnim sunku vsaj 150.000 do 170.000 mož; izgube Francozov pa znašajo približno 60.000 mož. O drugem napadu še ni natančnih cenitev o izgubah Angležev. Nemški častniki pravijo, da se morajo brez dvoma pričakovati novi napadi Angležev, a da ne bodo niti v enem in tudi ne v dveh letih prebili nemške bojne črte. Angleški vojak se odlikuje s svojo hladnokrvnostjo in vztrajnostjo, a ni izkušen v vojski in ni dovolj izurjen. Kdor je videl nemške topove in proučeval preskrbo streliva v nemški armadi, kdor je mogel občudovati nemške častnike in vojake, ta mora z menoj vred soditi, da ne bodo Angleži in Francozi na zahodni bojni črti nikdar dosegli odločilnega uspeha.

#### St. Mihiel.

Berlin, 26. julija. »Berliner Tageblatt« poroča iz velikega glavnega stan-a: Francozi so zopet pričeli obstreljevat St. Mihiel. Ker je večina prebivalstva še v mestu, pomeni to obstreljevanje grozovitost proti lastnim rojakom.

#### Nove portugalske in belgijske čete.

Rotterdam, 26. julija. »Temps« poroča, da pričakujejo na zahodni bojni črti druge divizije, ki bo kot prva štela 23.000 mož. Belgijski kralj Albert je podpisal dekret, ki odreja splošno mobilizacijo Belgijcev. Upajo, da bodo na ta način dobili 20.000 mož.

#### Francoski duhovniki na fronto.

»Reichspost« poroča, da bo v francoski zbornici Sixte Quenin predlagal, da nai-



duhovnike, ki so dosedaj opravljali sanitetno službo, pošljejo na fronto. Tako bi prišlo na bojišče novih 12.000 duhovnikov, katerih je dosedaj padlo že 3000. Navzočnost duhovnikov med vojniki bi menda zelo dvignila duha vojakov. Katoliško časopisje dvomi, da je še toliko duhovnikov pri saniteti in pravi, da bi se požrtvovalnost orožja nevarjenih duhovnikov pač boljše udeleževala v sanitetski službi.

#### Stališče angleške koalicijske vlade omajano.

Rotterdam, 26. julija. (Kor. ur.) »Nieuwe Rotterdamsche Courant« javlja iz Londona: Irska pogodba, od katere so veliko pričakovali, se je izjalovila. Malo je tudi upati na to, da bi se dosegla pogodba na novem temelju. Stališče nove koalicijske vlade, posebno Asquithovo in Lloyd Georgejevo se je zato zopet zmajalo. Parlamentarni sodrnik Nicholson piše: Javno se trdi, da je ponudil radi irske krize Lloyd George svoj odstop kot minister; trdi se, da bi v tem slučaju odstopil tudi Asquith. To sicer zdaj še ni pereče, a gotovo je, da včerajšnja razprava stališča koalicijske vlade ni ojačila.

#### Položaj angleške vlade nevaren.

London, 25. julija. (Kor. ur.) »Daily Mail« izvaja: Kar se je včeraj godilo v poslanski zbornici, pomenja, kakor vse kaže, da se je izjalovil poizkus sprave ministru Lloyd Georgeja v irskem vprašanju. Vlada je mnogo vprašanji zelo zmedla, a nobenega ne tako, kot je to. Položaj vlade je nevaren. — »Times« se zanaša še v enajsti uri na kak čudež. — »Daily Chronicle« pravi: Vlada se je onemogočila, ker se je na tak način udala unionistom. Dobiti se mora nova izhodna pot, a na uspeh se le malo upa.

#### Casementa bodo usmrtili.

London, 27. julija. (Kor. ur.) »Daily Mail« poroča: Zagovorniki Casementa so obveščeni, da bodo usmrtili lorda Casement 3. avgusta v zaporu Pentonville.

Rotterdam, 26. julija. Casement je sprejel popolnoma mirno na znanje obvestilo, da ga bodo usmrtili 3. avgusta; v zaporu ves čas piše in ureja svoja pisma. Ministrski predsednik Asquith je dobil iz mnogih delov Irske prošnje za pomilostitve; med njimi je šest irskih škofov, irski poslanci in 42 zastopnikov vseučilišč.

#### Položaj na Irskem.

Redmond je izjavil v spodnji zbornici glede na irsko vprašanje, da se bodo nacionalisti (irski poslanci pod vodstvom Redmonda so pred irsko vstajo zvesto podpirali Asquithovo vlado. Op. u.) upirali postavi o spravi z Irsko, če ne bo postala taka, o kakršni sta se dogovorili obe irski stranki z Lloyd Georgejem. Carson je naglašal, da se morajo sporazumeti nacionalisti in Ulsterčani. Rekel je, da na izpremembe, ki jih zahtevajo nacionalisti, ne polaga važnosti: Asquith je rekel, da sporno vprašanje, na katerem se je izjalovil sporazum, namreč veliko irskih poslancev naj ostane v parlamentu in v Westminsteru, tvori le podrejeno vlogo. Nujno je pozval nacionaliste, naj v korist Irske in države izpremeje svoj sklep.

#### Dogodki na Balkanu.

##### AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 26. julija. Uradno se poroča: Pri Vojuški boji s topovi. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

##### Novi vojaški namestnik v Srbiji.

Belgrad. »Belgrader Nachrichten« so objavile 24. t. m.: Njegovo Veličanstvo cesar je imenoval general pehote Adolfa barona Rhemena pl. Barenfeld, poveljnika 13. zbora, za vojaškega guvernerja v Srbiji, polkovnika Hugo Kaerchnawe, poveljnika poljskega topniškega polka št. 27. za načelnika generalnega štaba vojaškega guvernerja v Srbiji. General pehote pl. Rhemen je došel danes v Belgrad in je nastopil svoje mesto.

##### Pašič na otoku Krku.

Lugano, 26. julija. Pašič se je vrnil iz Rima na Krf, kjer so vsi bivši srbski ministri. Pašič je zadovoljen s svojim potovanjem. Druge vesti pravijo, da se z Italijo ni mogel sporazumeti glede jadranskega vprašanja.

##### Italijanske čete v Solunu.

Chiaso, 27. julija. General Sarraill bo s italijanskimi četami napredoval na čete v Solunu.

##### Med Sarraillovimi četami.

Solija. »Echo de Bulgarie« javlja, da razsajajo med četami sporazuma v Makedoniji velike kužne bolezni. Vsak dan jih umre 200 do 300, večasih tudi 400 ljudi na dan. Sarraill je prosil grško vlado, da bi smel odpraviti bolne vojake v Katherine, a grška vlada mu tega ni dovolila; bolnike je ukazal nato prepeljati v Kassandro.

#### Grška.

Atene, 26. julija. Zaimis in ententini poslaniki so si zopet v nasprotju zaradi volitev. Zaimis zahteva, da se imajo volitve vršiti tudi na otokih, zlasti Krfu, Mitlenah in Tenedosu, katere ima zasedene ententi.

Arhive grškega generalnega štaba prenesejo v Lariso, kamor se preseli s svojimi sodelavci tudi njegov načelnik general Dusanis.

Milan, 26. julija. (Kor. ur.) »Secolo« poroča iz Aten, da se je pod vodstvom generalov Dangelisa, Lapatiotisa, Myliotisa in admirala Giniya ustanovila nova ententi prijazna liga, ki bo pri volitvah delala za Venizelosa in proti nasprotnim zvezam rezervistov.

#### Rumunija?

##### Rumunija se pripravlja.

Curih, 26. julija. Švicarski listi poročajo, da je rumunska vlada po obmejnih krajih civilne oblasti nadomestila z vojaškimi.

##### Še nekaj vesti drugih virov.

Celo donavsko obrežje je proglasila za vojno ozemlje. Sedaj tam inspicirajo delegat vojne ministra general Iliescu in dva višja častnika. — »Politique« poroča, da bo za načelnika generalnega štaba imenovan general Mihael Iliescu.

Iz Tulče poročajo, da je prebivalstvo skrajno vznemirjeno vsled neprestanih ruskih demonstrativnih odredb na rumunski meji. Rusi hočejo menda preko Dobrudže udariti na Bolgarsko.

##### Rumunski kronski svet.

Kodanj, 25. julija. »Berlingske Tiden« izve iz Bukarešta, da se bo tam v bližnjih dneh vršil pomemben kronski svet, ki bo sklenil važne sklepe o bodočem postopanju Rumunije. Predsedoval bo kralj.

Bukarešt, 26. julija. Kralj je včeraj v daljši avdijenci sprejel Marghilomana.

##### Kaj ponuja ententa Rumuniji.

Genj, 25. julija. Pariški dopisnik »Gazette de Lausanne« poroča, da ententini poslaniki v Bukareštu spominjajo na svoje ponudbe iz oktobra 1915 za nastop rumunske armade. Če zmaga ententa, dobi Rumunija vse bolgarsko ozemlje med Dobrudžo in Dedeagačem. Dedeagač postane rumunsko pristanišče in vrata v odprto morje. Rumunija pa mora zato pomagati z orožjem in priznati rusko nadvlado v Črnem morju, Carigradu in morskih ožinah.

##### Nemško oficijozno časopisje o Rumuniji.

»Kölnische Zeitung«: Rumunska politika je politika čakanja, toda proč od mize, pri kateri se bo govorilo o miru, nočejo biti. Ali je za Rumunijo sedaj prišel trenutek odločitve, ne vemo. List konča: »Kmalu se bo pokazalo, ali se bo odgovornim voditeljem v Bukareštu posrečilo, da bodo še nadalje vodili politiko, katero smatrajo za koristno deželi, ali pa bodo grožnje in obljube napravile iz njih in njihovega prepričanja mehak vosek. Če imajo bukareški državniki oči, tedaj morajo dovoliti, da jim po neuspehu ruske ofenzive in malih uspehih na zahodu rečemo, da se obešajo na kolo, ki drvi navzdol, če se sedaj pridružijo ententi. Sledovi strahšijo. Italija bodi Rumuniji v svarilo.« — »Lokalanzeiger« pravi o delu ententinih diplomatov, da ni gotovo, ali bodo ti poizkusi uspeli. Le to je gotovo, da so v Rumuniji ljudje in vplivni krogi, ki v svoji presoji vojaškega in političnega položaja ne podležejo kar tjavendan tako umetno napravljenemu razpoloženju in ki so se iz skušenj poteka vojne dovolj poučili, da se ne dajo slepiti od predhodnih situacij, kakor je tedaj nastala na južnovzhodni fronti. Ti krogi vedo tudi to, da konec vojne ne bo odločil samo položaj na avstro-ogrski fronti. Počakati pa je treba, če to trezno naziranje ostane še nadalje v veljavi pri vodilnih rumunskih državnikih. Najbrže bodo to razjasnili vojni dogodki v bližnjih dneh.

»Berliner Tageblatt« prinaša iz Bukarešta, da uvoz municije vsekakor kaže, da so zadnji razgovori med entento in Bratianskem brez dvoma prinesli gotove rezultate. Več kakor verjetno je, da bodo pod pogojem, če se bo vojaški položaj primeren razvil, temu prvemu sporazumu sledili novi razgovori.

##### Pogodba med Rumunijo in Italijo.

»Basler Nachrichten« poročajo iz rimskih političnih krogov, ki stoje na strani nevtralecev o dogovoru glede italijanskorumunske zveze. Ena točka pravi, da je Rumunija z orožjem dolžna pomagati Italiji, če bi ena sila Italiji napovedala vojno. To se doslej ni zgodilo. — Če bi Italiji vojno napovedala Nemčija, bi Rumunija morala pomagati Italiji. Če pa Italija napove vojno, je Rumunija odvezana svoje dolžnosti. Zato je razumljivo, da si Italija želi nemške vojne napovedi in ravno tako razumljivo je, da Nemčija tega neče.

#### Naročaito ..Slovenca..

#### Islam v vojski.

##### Turška posadka v Mekki se je udala?

Budimpešta, 26. julija. »Az Est« poroča iz Curiha: Neka francoska vest pravi, da se je turška posadka v Mekki udala in tako je Turčija izgubila zadnjo trdnjavo v Arabiji. (Meka je versko središče mohamedancev, kamor Turki radi romajo k grobu kalifa Mohameda.)

##### Resni nemiri v Perziji.

Petrograd, 25. julija. »Tagesanzeiger« poroča neposredno iz Petrograda: Nemiri v Perziji postajajo skrajno resni. Časopisi poročajo o nemirih pri Ispahanu, v srcu Perzije. Vsled turške propagande se je narodna perzijska vstaja proti tujcem nevarno razširila.

#### Na morju.

##### ANGLEŠKI DREADNOUGHT TORPEDIRAN.

Berlin, 26. julija. Wolff javlja: Neki naš podvodni čoln je 20. t. m. pred angleškim opirališčem Scapaflow na otokih Orkney napadel s torpedi neko angleško bojno ladjo velikanka; zadel jo je dvakrat.

##### LETALNI NAPAD NA OESEL.

Berlin, 26. julija. Wolff javlja: Naša skupina morskih letal je 25. julija zvečer napadla rusko postajo letal Zere pri Oesel in je metala bombe na njo. Letalo lopo in ruska letala, ki so bila pripravljena, da poletijo, so bila zadeta. Napad se je izvedel po načrtu, dasi so nastopile sovražne torpedovke in bojna letala. Vsi letalci so se vrnili v svoje opirališče.

##### Novo nemško pomorsko pravo. Proti Angliji.

Berlin, 26. julija. (Kor. ur.) »Reichsanzeiger« prinaša izpremenjeni red o prizah (plen v pomorski vojni) kot odgovor in povračilo, ker so Angleška in njeni zavezniki izdali londonski deklaraciji nasprotujoče določbe. Določbe obsegajo novo listo absolutne in relativne konterbande, novo listo prostega blaga in novo določitev slučajev, kdaj se lahko reče, da je blago namenjeno za sovražnika.

##### Promet s podmorskimi čolni med Ameriko in Nemčijo.

Rotterdam, 26. julija. »Times« javlja iz New Yorka: Nemške kroge skrbijo usoda podmorskega čolna »Bremen«. Kapitan »Deutschlanda« je pa obvestil ameriško časopisje, da se bo pripeljala »Bremen« najbrže še danes. »Deutschland« pričakuje svoje vrstnice, nato se bo šele vrnila v Evropo.

##### Vojska na morju.

London, 25. julija. (K. ur.) V spodnji zbornici je izjavil Cecil, da presoja ameriško časopisje objavo črnih seznamov zato kritično, ker ni dobro poučeno o položaju. Angleški korak ni nov in se naslanja na meseca decembra 1915 sprejete postavbe. S seznamom Anglija ne namerava omejevat prostosti nevtralecev. Imena, ki so jih neupravičeno sprejeli v seznam, bodo črtali.

#### Kanc'ler o vojni in miru.

Strassburg, 26. julija. Poluradna »Straßburger Post« poroča: Pri kanc'lerjevih razgovorih z načelniki strank vojnih ciljev niso natančno določili, čeprav je mogel kanc'ler pri tej priliki nekaj več povedati kakor v svojih znanih govorih v zbornici. Od poučene strani vemo, da je kanc'ler zadovoljen s tistim, kar je dosegel pri voditeljih strank. Dejata ni bila razburjena. Govorilo se je tudi o tem, kako kaj kaže za mir. Najde se naziranje, da se bo po najbrže zelo bližnjem neuspehu sovražne ofenzive moralo računati z možnostjo, da bo v jeseni sovražnosti konec. Za vsak slučaj pa smo pripravljeni tudi za tretje leto vojne, če se drugače ne da doseči poštenega miru.

#### Razna poročila.

##### Agitacija za generalni štrajk na Nemškem?

Berlin, 26. julija. V glasilu, na čelu »Vorwärts« objavlja socialno demokratično strankino načelstvo oklic na nemško delavstvo, da naj ne posluša agitacije, ki se sedaj vodi po nekih brezimnih letakih. Oklic pravi: Smatramo za svojo dolžnost, da delavstvo resno svarimo pred rovanjem apostolov protestov in generalnega štrajka, ki delajo pod plaščem brezimnosti.

##### Japonska dobaviteljica vojnega blaga.

Bern, 26. julija. Novoustanovljeno japonsko poslaništvo v Bernu je poročalo švicarskim listom, da je naročenega na Japonskem za 100 milijonov jenov volnenih in usnjenih predmetov, ki jih morajo dobaviti do konca leta 1916. Letos je že naročenega vojnega blaga za 170 milijonov

jenov; leta 1915. je dobavila Japonska za 200, leta 1914. pa za 15 milijonov jenov Japonski manjka zdaj železo in jeklo.

##### Amerika kupuje dežele.

Washington, 27. julija. (Kor. ur.) Uradno se objavlja, da so Združene države kupile Dansko-Zahodno Indijo za 500 milijonov funtov.



#### Izšla je deveta skupina razglednic „Vojska v slikah“

obsegajoča 8 izvirnih slik: »Soči« z nadvojvodom Evgenom, »Soči« z zmagovitim generalnim polkovnikom Svetozarom Boroevičem, »Odlikovanje«, »Ti osrečiti jo hoti«, »Krvavo solnce«, »Rožmarin«, »Slovenska deklica«, »Nekoč v starih časih«. Prve 4 slike so trobarvne, ostale enobarvne. — Izmed vseh doslej izšlih skupin lahko trdimo, da je sedanja skupina najličnejša. Slovenci! Poslušajte se pridno domačega izdelka.

##### Uprava Ilustr. Glasnika

#### 17.-97. bataljon v Irtliji soški bitki.

Bila je temna noč, ko je izmenjal nek spodnještajerski polk naš bataljon, sestavljen iz 17. in 97. pešpolka.

Dolgo je bil vladal na tej fronti mir in tudi nam se prvi teden ni slabo godilo. Boja nikakega, hrana dobra in vsak večer gorka. Naše postojanke so bile trdno zgrajene in kar je še bilo pomanjkljivega, smo zelo marljivo popravljali. Veselje je bilo pogledati naš strelski jerek. Zdelo se mi je, posebno ponoči, kakor bi bil v kaki močni srednjeveški trdnjavi. Mislili smo, da nam Italijan naših utrd ne more uničiti, a kmalu smo se morali uveriti o nasprotnem.

Bilo je dne 18. oktobra. Vsi smo se veselili lepega, mirnega dne. Ker nas nenadoma, točno ob 12. uri, zdrami iz naše brezskrbnosti močan pok: V naši bližini je udarila težka italijanska granata, za njo druga, tretja ... Začel se je divji ples, ki je trajal skoraj brez prestanka dan in noč do 23. oktobra. Kakor bi bilo peklo odprlo vsa svoja žrela, tako se nam je zdelo. Italijani so sipali iz vseh svojih topov, iz vseh kalibrov železo in jeklo na nas. Oblaki dima in kamenja so nam kazali, kam so udarjali smrtonosni izstrelki. Kamor si se obrnil, povsod jama pri jami; kraško kamenje je bilo popolnoma zdrobljeno in je pokrivalo tla pomešana z italijanskim železom. Kadar se je za trenutek poleglosti dim, so bila tla vsa rumena.

Prve dni so koncentrirali Italijani svoj ogenj na naše desno krilo. Celi hrib so preluknjali s svojimi granatami, vsa naša kritja so nam razbili, naša kritja so se izpremenila v kup razvalin. Od 20. oktobra dalje so pomaknili svoj ogenj proti našemu središču in levemu krilu. In naša srednjeveška trdnjava? Koliko dela in koliko energije je bilo v najkrajšem času uničene! Trudili so se Italijani, da bi s svojo številno artiljerijo strli in zmleli tudi naš odpor. In kar bi ne zmogla artiljerija, naj bi opravile bombe, katere so metali njihovi letalci, ki so neprestano kizarili nad nami. Priznati moram, da te bombe niso prav nič zaostajale za najtežjimi granatami; na živce vplivajo še veliko slabše, ker se razpokavajo s hudim treskom.

In kaj so dosegli Italijani s svojim peklenkim ognjem? Prav nič. Radi bi bili prodri, pa naš bataljon se niti ganil ni z mesta. Naši hrabri 17. in 97. so se zgledno držali. Bilo je sicer mnogo ranjenih in nekaj mrtvih, toda to junaških branilcev ni motilo. Trdno kakor skala so vstajali na svojih mestih. Motilo jih tudi ni, ako je granata nad njihovimi glavami razbila kritje in so bili za trenutek zasuti. Ne! Drug drugega so izkopali iz razvalin in vstajali dalje. Ni jih omajala ognjena vihra, ki je divjala krog njih, ni jih omehčala niti smrt, ki jim je pobirala drage tovariše na desni in levi. Junaki! Zarečih oči so čakali, kdaj bo artiljerija ustavila svoje peklenko delo, kdaj se prikažejo Italijani iz svojih jarkov. In tedaj so hrabri branilci pozabili na vse napore; pošiljali so svoje dobro merjene strele v italijanske vrste, ki so se vedno bolj redčile, dokler se niso po velikih izgubah vrnile v svoja kritja. Napad je bil odbit!

To se je ponavljalo po večkrat na dan. Na spanje podnevi in strašno ognju ni bilo misliti, ponoči pa tudi ne. Tedaj je bilo treba s podvojeno čuječnostjo paziti na Italijane, da bi nas ne prešenetili z napadom. Ponoči smo tudi popravljali svoja razbita kritja. Tako smo Italijanu prekrizali vse njegove račune in ga poslali nazaj v njegove postojanke s krvavo glavo. S



tem gotovo ne vsakdanjim delom si je zaslužil 17.97. bataljon naslednje priznanje polkovnega poveljstva polka, kateremu smo bili podrejeni:

Povelje polkovnega poveljstva z dne 29. oktobra 1915. V času tretje soške bitke, v dneh od 18. do 24. oktobra je obdržal 17.97. bataljon v uničujočem, težkem artiljerijskem sovražnem ognju kljub velikim izgubam neomajno svoje postojanke, ki so bile le še kup razvalin, in junaško odbil vse sovražne pehotne napade. Izrekam vsem častnikom in celokupnemu moštvu tega izredno hrabrega bataljona, ki je pokazal čine najvišje bojne sposobnosti, p. imenu Najvišje službe najpopolnejše priznanje. H. . . , polkovnik I. r.

## Dnevne novice.

+ Za sekčnega načelnika v ministru za javna dela je imenovan ministerialni svetnik Viljem Haas.

+ Tajna svetnika Njegovega Velikanstva cesarja sta postala stolni prošt metropolitanskega kapiteljna v Pragi škof dr. Vaclav Frind in prošt metropolitanskega kapiteljna v Olomucu škof dr. Karol Wisnar.

+ Povodom v zadnjih uradnih poročilih omenjenih novih junaških činov naših domačih polkov poslal je župan dr. Tavčar imenom mestne občine ljubljanske brzojavne pozdrave c. in kr. 17. pešpolku in 7. lovskemu bataljonu.

+ Škofje vseh hrvatskih pokrajin so izdali skupno pastirsko pismo proti kletvini. Pastirski list nosi 17 podpisov.

+ Odlikovanja. Viteški križec Leopoldovega reda z vojno dekoracijo je dobil podpolkovnik 47. pp. Rudolf Passy, poveljnik nekega dom. pp. — Red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo so dobili: major 87. pp. Evgen Czak pl. Koronavar, stotnik 87. pp. Karel Banfield in nadporočnik 6. trd. top. baona Anton Peršič. — Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo so dobili: poročnik 87. pp. Kornelij Hoyer, nadporočnik 87. pp. dr. teh. Alfred Basch in stotnik 4. trd. top. p. Vladimir Plesnik. — V drugi je dobil ponovno najvišje pohvalno priznanje stotnik 87. pp. Alfonz Hofmann. — Ponovno najvišje pohvalno priznanje je dobil višji zdravnik 3. dom. p. dr. Henrik Krogulski pri 17. pp. — Najvišje pohvalno priznanje sta dobila nadporočnik 87. pp. Anton pl. Steinbach, poročnik 17. pp. Karel Müller.

— Zveza z Nemčijo. Kor. urad poroča, da so zaenkrat zaključena dunajska pogajanja z zastopniki nemške vlade o carinskih in gospodarsko-političnih vprašanjih. Pri pogajanjih se je doseglo soglasje v obojestranskih stališčih. Trgovinski minister je udeležnikom pripravil večerjo, ogrska vlada pa jim je priredila vožnjo po Donavi v Budimpešto.

— Oprostitev na Ogrskem. Kakor poroča »Budapester Korrespondenz« ne odgovarja resnici pred nekaj dnevi javljena vest o utesnitvi oprostitev od črnovojniške službe. Resortni ministri so izjavili, da vprašanja oprostitev presojajo tako strogo, da ni potrebna splošna revizija ali omejitev teh oprostitev.

Julijski koledar na Ogrskem odpravljen. Z dne 24. t. m. je bil po celi Ogrski odpravljen pravoslavni (Julijski) koledar.

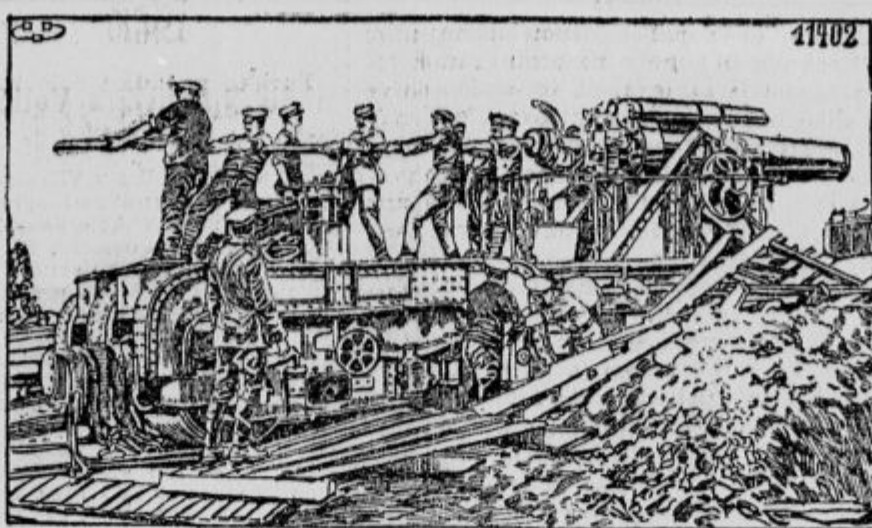
— Konferenca županov hrvaških mest se vrši 29. t. m. v Zagrebu.

— Duhovne vaje za čč. gg. duhovnike pri oo. jezuitih v Ljubljani. Elizabetna cesta 9. bodo meseca avgusta trikrat; začetek 7., 21. in 28. večer ob 6. uri. Čč. gg., ki se jih nameravajo udeležiti, naj se blagovolijo pravočasno predstojništvu naznani.

— Iz Črnomlja. Dolgotrajna suša nad en mesec nam je pretila pokončati poljske pridelke in prisilila nas v spokornih procesijah iskati pomoči od zgoraj. Verno ljudstvo je šlo s svojimi dušnimi pastirji v procesijah k podružnicam domače župnije prosit potrebnega dežja: prvič k Materi božji v Vojniviši, kjer je mestno pokopališče, drugič k sv. Marku na Butoraj, ki leži na malem gričku, odkoder se pregleda dragatuška župnija in sosednji Bojanci, kjer stanujejo pravoslavci (staroverci, razkolniki); tretjič smo se zatekli k Mariji Pomolčnici v Vel. Rodinah na obmejni črti med Kočevarji in Slovenci. Tudi za težko zaželjene zmagne in mir se je veliko prosilo z molitvami in sv. mašami doma in pri podružnicah.

Na Štajerskem. In na Kranjskem? Prodaja umazanih knjig in brošur prepovedana. Štajersko cesarsko namestništvo razglasa: Ker se še dogajajo slučaj, da se kljub prepovedi prodajajo po trafikah knjige in brošure umazane vsebine, se s tem vnovič naroča trafikam, da je strogo prepovedano prodajati mladini razne knjige in brošure umazane vsebine. Na tozadevne prestopke se določa denarna globa do 2000 K.

— Sodni kadeti in sodni praporščaki. Kakor se čuje, so pri vojaških so-



Veliki angleški top.

diških ustanovili novo saržo in sicer saržo sodnega kadeta in sodnega praporščaka. To saržo bodo dobili enoletni prostovoljci, ki so glasom zdravniškega izvida sposobni samo za pomožno službo in so vsaj 6 mesecev zadovoljivo službovali kot zapisnikarji pri kakem vojaškem sodišču.

Zemljišča in gozde se sme prosto prodajati na Kranjskem v sledečih občinah: Ljubljana, Škofja Loka, Železniki, Kočevje, Kranj, Trzin, Novomesto in Kamnik. »Wiener Zeitung« prinaša namreč naredbo justičnega ministra, da se cesarska naredba z dne 9. avgusta 1915 o prodaji polja in gozdov ne nanaša na te občine.

— Smrt za domovino. Umrli so na Dunaju infanterist 47. pešpolka Ambroz Markus, vojak 27. dom. pešpolka Alojzij Mucint in vojak 7. top. polka Janez Orel. — Padel je stotnik Franc Luger iz Celja. — Padel je bivši najemnik toplaške restavracije v Dobrni Karol Grechenig.

— Odlikovana cerkevna pevka. Cerkevni pevki Josipini Jenko v Knežaku je podeljena častna svetinja za 40letno zvesto službovanje.

Velik požar v Dalmaciji. Na polotoku Pelješcu je pričelo goreti. Ogenj se je razširil in uničil cel gozd. Gorelo je tri dni in tri noči.

— Slovenci v zagrebškem gledališču. Na zagrebškem gledališču so angažirani sledeči Slovenci: Borštnik, Nučič, Bukšeg, Levar, Križaj in Rijavec in gospa Polakova.

— Za podžupana v Celju je izvoljen občinski svetovalec Karol Teppey.

— Ljubezen, bolezen in smrt. 16. t. m. je skočila v Savo in utonila delavka Ana Kranjc iz Loke pri Trbovljah, naslednji dan je iskal in našel smrt v Savi trboveljski rudar Alojzij Krmelj. Nesrečna ljubezen in bolezen je gnala oba nesrečnika v smrt.

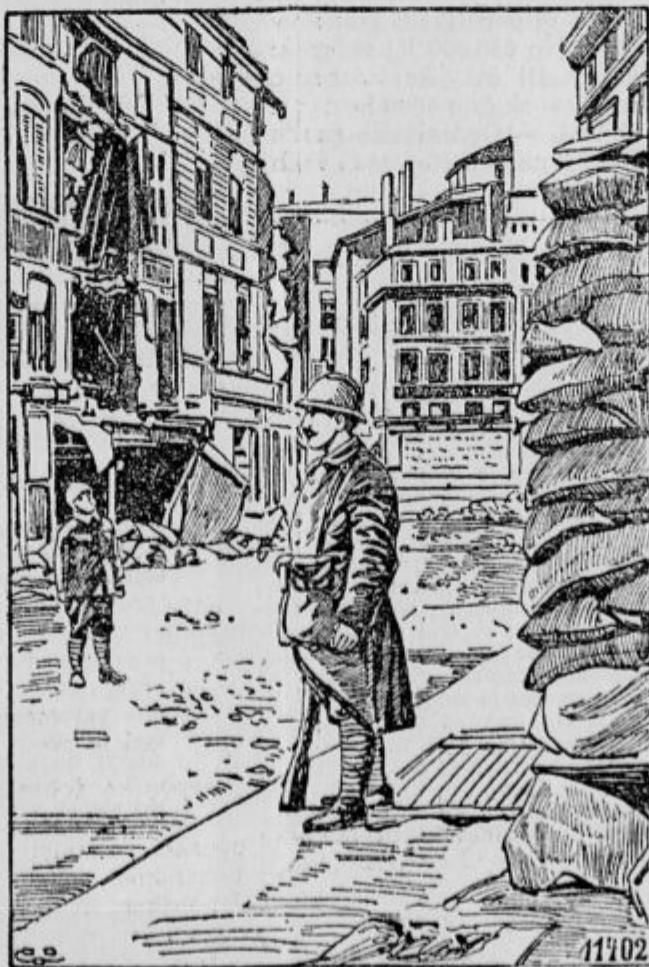
Prešiče bo na Ogrskem vlada po maksimalnih cenah rekvirirala.

— Zaradi raznih tatvin so prijeli na Koroškem Simona Jakliča z Jesenic.

## Ljubljanske novice.

Ij V laškem ujetništvu je umrl 31. maja v Vidmu c. kr. nadporočnik neke letalske stotnije g. Franc Lenarčič, sin g. dvornega svetnika v pok. g. Antona Lenarčiča. Prišel je kot letalec težko ranjen Italijanom v roke. Junaku blag spomin!

Ij Za deželnovladnega koncipista je imenovan deželnovladni konceptni praktikant dr. Adolf Golia v Ljubljani.



Slika iz Verduna.

Ij Častniški križ Franc Jožefovega reda z vojno dekoracijo v priznanje izvršnega in požrtvovalnega službovanja v garnizijski bolnišnici št. 8. v Ljubljani je podeljen višjemu zdravstvenemu svetniku dr. Emilu Bock. — Viteški križ Franc Jožefovega reda z vojno dekoracijo je podeljen zdravstvenemu svetniku dr. Ivanu Jenko.

Ij Ustanovni zbor »Društva tobačnih trafikantov za Kranjsko« v Ljubljani, se vrši v nedeljo, dne 6. avgusta 1916 ob 2. uri popoldne v vrtnem salonu »Hotel Lloyd«, Sv. Petra cesta.

Ij Mast. Na razna vprašanja, ki so nam te dni došla iz ljubljanskega občinstva, javljamo, da od 24. t. m. velja po določilih deželne vlade za mast najvišja cena 9 K 40 vin. za 1 kg. Kdor bi mast od 24. t. m. dalje prodajal dražje, je kazniv. Ako je kdo kje preveč plačal, naj zahteva nazaj. Uradno določena cena velja za vsakega!

Ij Tečaj za krojače in krojačice v Ljubljani, ki ga bo priredil Zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani, se bo za el v sredo dne 16. avgusta in bo trajal okoli 5 tednov. Ta tečaj je namenjen, kakor že objavljeno, pred vsem dotičnim vajencem, ki so že skončali učno dobo in žele napraviti pomočniško izkušnjo. Načelstvo Zadruga krojačev in krojačic je z ozirom na ta tečaj prihodno pomočniško izkušnjo, ki je bila določena na nedeljo 13. avgusta, preložilo na prvo nedeljo po zaključku tečaja. Priglasijo za udeležbo naj se prijavijo v najkrajšem času pri načelstvu omenjene zadruge g. Franc Jeločnik, Trubarjeva ulica 2, ali pa v pisarni Zavoda za pospeševanje obrti, Dunajska cesta 22.

Ij Pomanjkanje krompirja. Piše se nam: Gospodinj se pritožujejo, da na trgu ni dobiti krompirja. V pojasnilo naj jim bode, da prihaja na trg precejšnja množina krompirja, fižola in druge novine, toda — popoldne. Mnogi namreč popoldne novino lepo spravijo v košare in zaboje, jo pripelejo na Pogačarjev trg, od tam pa, ali pa tudi že kar od doma gre vse nemoteno na kolodvor in potem — z Bogom kranjska dežela. Menda nismo v zmoti, ako izrekamo željo, da je dolžnost preskrbe z živili v prvi vrsti za domače prebivalstvo, potem pridejo na vrsto šele tuji kraji. Tako se prakticira tudi drugod.

Ij Oddaja kovin v vojne namene. Vsi obrtniki in zavodi imajo prinesiti na magistrat kovine, ki jih je prišla prevzemna komisija popisat na dom, v soboto, dne 29. t. m. odnosno v ponedeljek, dne 31. t. m. od 8. do 12. in od 3. do 5. ure popoldne. Tedaj imajo priliko kovine prinesiti tudi vse one zasebne stranke, ki jih dosedaj iz kakršnegakoli vzroka še niso oddale.

Ij Pogreša se Kramar Lovro, infanterist 27. domobranskega pešpolka, 1. komp., doma iz Železnikov. Pred poklicom k vojakom je stanoval v Ljubljani, Radeckega cesta št. 1 in je bil čevljar. Kdor bi kaj o njem vedel, je naprošen, da naznani njegovi ženi Ani Kramar v Ljubljani, Radeckega cesta št. 1, ker že od 30. septembra 1914 ne vé ničesar o njem.

V vojaško službovanje zopet vpo-klicana družabnika tvrdke Ciuba & Jesih, »Pod Trančo« vlnudno javljata p. n. občinstvu, da ostane trgovina začasno zaprta ter se priporočata, da jima ohranijo p. n. odjemalci svojo naklonjenost do zopetne otvoritve.

## Primorske novice.

Za zasluge. C. kr. poštarica Marija Mučič v Borštu pri Trstu je dobila od predsedstva vojnega boterstva veliko častno diplomu za zasluge.

Z vojno dekoracijo h komturnemu križu Franc Jožefovega reda v priznanje izvršnega službovanja pred sovražnikom je odlikovan policijski predsednik v Trstu, rezervni major dr. Alfred Manussi pl. Montesole.

Smrtna kosa. V ponedeljek, dne 17. t. m., je umrl v Plačah, občina Sv. Križ na Vipavskem, znani posestnik in urar Anton Špelt. Pokojni, ki je bil član starešinstva v Sv. Križu, je stal vedno neomajano v vrstah S. L. S. Bil je dolgoletni odbornik »Kmečke zveze za ajdovski okraj«, Mirno spavaj v Bogu, blaga duša!

Italijanski konvikt na Dunaju. »L' Eco del Litorale« prinaša zadnje dni dolg in navdušen članek o italijanskem dijaškem konviktu na Dunaju. Pisec članka opisuje v živih barvah vse udobnosti, katere nudi konvikt italijanskemu študentu. Najlepša lega, razgled na Mariahilferco in na Gürtel, zračni prostori, dobro nadzorstvo. Za konvikt se je od italijanske strani zelo agitiralo. Konvikt je bil, a dijakov ni hotelo biti. Pri nas je pa ravno narobe, slovenski dijaki so, a slovenskega konvikta ni.

Proslava 50 letnice slavne zmage nad Italijani pri Kustoci in pri Visu v Kringi v Istri. Kringa, 23. julija. Danes smo slovesno praznovali 50 letnico, odkar smo grabežljive Italijane nabili na kopnem in na morju leta 1866. Raz zvonika so vihrale štiri zastave. Ob 8. uri je bila služba božja. V slavnostni pridigi nam je govornik točno opisal boj z izdajalskimi Italijani leta 1866 in slavno našo zmago nad njimi. Posebno je omenjal vrline Radeckega; Tegetthoffa in nas podžigal k posnemanju teh junakov. Ob 50 letnici nas je zopet napadel verolomni Italijan. 2½ milijona vojakov je postavil proti nam; bojuje se že 14 mesecev a ne pride naprej. Zapi- rajo mu pot posebno Hrvati in Slovenci. To Italijani sami priznavajo. Ob- liecimo se v čednosti Radeckega in Tegetthoffa, pa bomo tudi v tej vojski zmagali izdajalske Italijane.

Poročil se je v Trstu častnik g. Vekoslav Mrak z gđ. Antonijo Deklevo iz Kozine.

Padel je na gališkem bojišču član šentjakebske čitalnice g. Jernej Rojc.

Oddaja kolodvorskih restavracij C. kr. ravnateljstvo državne železnice v Trstu odda v zakup ponudbenim potom kolodvorski gostilni na postajah Pulj in Herpelje—Kozina s 1. septembrom 1916. Kolokovane ponudbe je vložiti na vsako gostilno posebej najkasneje do 10. avgusta t. l. do 12. ure opoldne v glavni pisarni c. kr. ravnateljstva državne železnice v Trstu s sedežem v Welsu na Gornjem Avstrijskem. Podrobni podatki o zakupni oddaji so razvidni iz razpisa v »Osservatore Triestino« in »Laibacher Zeitung«, zvedo se pa tudi pri c. kr. ravnateljstvu državne železnice v Trstu s sedežem v Welsu in pri c. kr. železniškem obratnem uradu v Pulju, oziroma pri c. kr. železniškem postajnem uradu v Herpeljah—Kozini.

Goriški deželni glavar v Trstu. Deželni glavar goriški dr. Faidutti je bil te dni v Trstu, kjer je obiskal goriško bolnišnico in hiralnico, ki sta sedaj nameščeni v poslopju Austro-Americane v Trstu.

Na kolodvoru v Vižmarjih si je težko poškodoval levo roko 11 let stari begunc Anton Watzelnig, stanujoč v Vižmarjih št. 49. V vreteno vodnjaka, kamor je bil šel po vodo, je tlačil ko- stanj, najbrže, da bi se radoval, kako ga bo zmečkalo, a pri tem je sam zašel z levo roko med zobovje vretena, ki mu je odtrgalo kazalec, sredinec in prstane- cec. Zdravi se v ljubljanski deželni bol- niči.

Znaten dar zakladu za južne begunce. »L' eco del Litorale« poroča, da je sklenil neki bančni konzorcij po prizadevanju fa- nančnega ministra darovati zakladu za južne begunce znaten dar.

Učitelje in učiteljice begunce z juga poziva begunski odbor na Dunaju (IV. Fa- voritenstrasse 5, šolski odsek), naj mu na- znanijo svoje bivališče, osebne podatke o svojem delovanju in službena leta.



**Laški baračni poveljnik vlomilec.** Amadeo Novelli, poveljnik v begunskih barakah v Wagni, je bil te dni obsojen na šest mesecev težke ječe, ker je pomagal pri vlovu v kuhinje baračne uprave dne 28. marca letos, ob kateri priliki je bilo ukradenih 28 kg špeha, katerega je bil Novelli prejšnji dan sam prodal dotični gostilničarki.

**Izgubljena prtljaga.** C. kr. ravnateljstvo državnih železnic na Dunaju je poslalo nov seznam izgubljene prtljage iz jugozahoda. Natančnejša pojasnila daje posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani, Dunajska cesta 29.

## Razne novice.

— **Redovi iz brona.** Kakor beremo v ogrskih listih, je cesar dovolil, da se bodo radi težko pridobivanja zlata in iz državnofinančnih vzrokov izdelovali redovi, ki so bili doslej iz zlata, in sicer Leopoldov red, red železne krone, Franc Jožefov red in zlati zaslužni križci (z ali brez krone) iz brona.

**Za praškega nadškofa** je imenovan brnški škof grof Pavel Huyn.

— **Nove vrste klobase v Pragi.** Češki listi poročajo, da nameravajo v Pragi uvesti nove vrste klobase za ljudstvo, ki bi se prodajale v brezmesnih dneh po 30 vinarjev kos. Klobase naj bi tehtale 100 gramov in bi bile narejene iz krvi, kaše in masti.

— **Novi poletni čas** nameravajo v Nemčiji obdržati tudi preko 1. oktobra. V tej zadevi so imeli pruski ministri posvetovanje ter so izdali na nadpredsednike raznih pokrajin okrožnico, v kateri izjavljajo, da se bo iz istih vzrokov, iz katerih se je vpeljal nov poletni čas, isti tudi obdržal za ves čas vojske in za prehodno dobo. Nadpredsedniki naj zaslusijo do dne 15. novembra t. l. merodajne činitele, posebno šolske zdravnike in učitelje, ki naj povedo svoje mnenje o tem, ali bi trajno kazalo za poletne mesece ure pomakniti naprej in za kateri čas.

**Kdor piše vojnim ujetnikom na Ruskem,** naj piše, če le mogoče v nemškem jeziku, ker nemško pisane dopisnice veliko bolj gotovo pridejo na svoje mesto nego drugače pisane. Tako nam sporoča iz Troickega tabora pri Taškentu naš rojak, častnik Josip Toroš.

**Pošteno ji je držal besedo.** Nedavno v St. Pavlu umrl železniški kralj James J. Hill, eden najbogatejših Američanov, se je zaljubil, ko je bil še ubog delavec, v natakario Mary Mahagan, ki je stregla v priprosti gostilni St. Jamesu, kamor je hodil na kosilo. Hill je dekletu obljubil, da jo poroči, kakor hitro si zagotovi primerno stališče, da bo mogel vzdrževati družino. Mary mu je verjela in ni je varal. Bivša natakario in kuharica je postala žena milijarderja. Kasneje si je zgradil Hill v St. Pavlu krasno palačo, iz katere je imel razgled na reko, po kateri je svoj čas kot delavec vozil les v mesto, in na gostilno, v kateri je bil spoznal svojo ženo.

**Ameriški častnikar o carju.** Ameriški častnikar Whitney je priobčil v mesečniku »Fraser's Magazin« članek, v katerem opisuje svoje vtiske, ki jih je dobil v glavnem ruskem stanu. O carju piše med drugim: »Car me je sprejel sredi štaba visokih častnikov. Opravljaj je tedaj baje najvišje poveljstvo. To vam ni bil poveljnik, kateri podpiše vse, kar mu predlože generali ampak poveljnik, ki je dajal večkrat svoja lastna navodila, o katerih se je razpravljalo, če so ustrezali potrebam časa. Višji poveljniki so zagotavljali avtorja, da ima car malo pravega strateškega daru in da so njegovi nasveti večkrat za defenzivo kakor za ofenzivo. Vojaška izobrazba carjeva je bila popolna. On sam polaga velik pomen na vojaško izobrazbo častniškega zbora. Car se umeje pokazati popularnega. Rad se pomenjuje z vojniki. Strelecem sibirskega polka, ki so se bojevali na Poljskem, je car sam pripisoval pozdrav na pismih, katere so vojniki pošiljali domov svojim sorodnikom. Pri ruskem umikanju lanskega leta je ostalo od enega polka samo 14 mož in pa podčastnik. Car je imenoval podčastnika za polkovnika, a ostalim vojakom je podelil častniško dostojanstvo. Car je jako praznoveren. Večkrat je zadržal izvršitev vojaške akcije, ako se mu je ponoči kaj slabega sanjalo. Car veruje, da so vampirji in toži, da ga tudi podnevi mučijo s prikaznimi. Takega dne je apatičen in na vprašanja ne odgovarja. Nekoč je obiskal bolnika in je bil priča vojakove smrtne borbe. Ta je planil iz postelje k carju in se je krčevito oprijel njegovega plašča. Le z naporom ga je bilo mogoče odstraniti od carjeve osebe. Dasi je bil to le slučaj, je car imel to za slabo znamenje in od one dobe ne hodi več po bolnicah.

**Izgubljeno in zopet najdeno knežje dete.** Iz Krakova se poroča 24. t. m.: Pred nedavnim časom je bil priobčil list »Echo Polskie« sliko nekega otroka, katerega so bili našli ruski vojniki v strelskem jarku pri Brestu Litovskem. Otroci ni vedel drugega povedati, nego da mu je ime Wladzio. List je slučajno prišel v roke knezu Gedroicu, ki je v sliki spoznal svoje lastno dete. Povest je pretresljiva: Knez Gedroic je stalno živel v Varšavi. Ko je pa buknila vojna, je kot častnik hitel pod avstrijske zastave, ženo z otrokom je pa pustil v Varšavi. Ko so Rusi zapustili Varšavo, so prisilili tudi kneginjo Gedroic, da je z otrokom zapustila mesto. Knežinja je bila namenjena v Minsk ter je polovala tje kaj z vozom. Pri Brestu Litovskem so voz napadli roparji, umorili grofico, otroka pa vrgli v strelski jarek, kjer so ga našli ruski vojniki. Za otroka se je zavzel ruski častnik in ga poslal v Tiflis, kjer ga je izročil v vzgojo baronici Nataliji Ungern-Sternberg, pri kateri se dete še vedno nahaja. Knez Gedroic se je sedaj obrnil na baronico potom ameriškega poslanika v Bukareštu in uvedel korake, da bi smelo dete preko Rumunije potovati v Avstrijo.

**Geslo.** Herve pripoveduje v »Victoire« šaljivo dogodbico: Tu stoji na straži vrl domobranec Benoit. S svojim hripavim glasom in karseda globokim basom dobro namazanega jezika učinkuje modroslovno kakor Henry Bergson, ali s homerskim smehom, ki ga provzroči njegov vznešeni patos oživlja srce kakor Alphonu Allais. Nočno službo ima in se dokaj dolgočasi. Naposled zapazi prihajajočega dobro znane tovariša, ki hoče domov, a je pozabil geslo ter reče: »Anti je dobro, Benedikt, pa menda vendar poznaš svojega starega sostanovca?« — »Kakšnega sostanovca? Tu ni nikakršnega sostanovca!« Geslo mi moraš povedati, dragi moj, sicer te ne pustim naprej.« — »No, saj vendar veš, kdo sem; skupaj se bojujemo že tako dolgo.« — »Mogoče. Ali jaz poznam le svojo službo. In dokler ne izgovoriš in rečeš: Chateauroux!, te ne pustim dalje.« — »No, torej: Chateauroux!« — In Benedikt je izpustil prišleca, popolnoma pomirjen in s prijetno zavestjo, da je tako vrlo in vestno izpolnil svojo dolžnost.

**Kakšno moč imajo oči.** Slavni levji krotilec Ambourgh je nekoč sedel v restavraciji s svojim znancem, ki ga je vprašal, kako to, da ima nad svojimi zverinami tako moč. »Prepričujem jih, da nimam pred njimi najmanjšega strahu,« je odgovoril Ambourgh, »ter upiram svoj pogled vanje. O moči svojega pogleda vas sicer lahko takoj prepričam.« Po teh besedah je pokazal na gospoda, sedečega pri sosedni mizi in povzel: »Ali vidite onega moža? Precej ga prisilim, da pride k meni, ne da bi izgovoril besedico z njim.« Krotilec levov je uprl svoje oči na omenjenega moža. In ni trajalo dolgo, da je oni mož res vstal od mize in počasi šel k Ambourghu. Ko je prišel k njemu na korak blizu, je naglo dvignil roko in mu pripeljal krepko zausnik, rekoč mirno: »Če me boste še naprej tako merili z očmi, boste pa še drugo dobili.« Kakor pripovedujejo povsem zanesljivi viri, ni Ambourgh od te dobe nikoli več poizkušal svoje očesne moči na ljudeh.

**Provzročevalca pegastega legarja** je menda odkril ravnatelj zoologičnega zavoda na monastirski univerzi, prof. Stempell, in sicer v črevah bele uši, ki je že znana kot prenašalka te strašne bolezni. Nadaljnje preiskave morajo pokazati, če je Stempellovo mnenje pravo.

**Trdovratno se vzdržuje govorica,** da je za nakup varnih in priporočljivih srečk z zajamčenimi dobitki (do 630.000 K) sedaj že radi tega najugodnejši čas, ker dobi vsak naročnik v srečnem slučaju 4000 frankov popolnoma zastonj. — Opozorjamo na današnji oglas »Srečkovnega zastopstva« v Ljubljani.

U 219/16

4

## V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okrajno sodišče v Višnjigori je razpravljalo danes v navzočnosti državnega pravdnika Jankota Škerbinec, obtoženke Ane Piškur o obtožbi, katero je dvignil javni obtožitelj zoper Ano Piškur zaradi prestopka draženja in je po predlogu obtožitelja, naj se obtoženka kaznuje razsodilo tako: Obtožena Ana Piškur, vulgo Zamančkovka, posestnika in gostilničarja žena v Ivančnigori, izrabljaje izredne razmere, povzročene z vojnim stanjem, zahtevala od Alojzije Pušljara za neobhodno potrebno reč, namreč špeh, očitno čezmerno ceno, namreč 10 K za 1 kg. S tem je zakrivila prestopok po § 14 št. 1, ces. nar. od 7. 8. 1915, št. 228 drž. zak. in se obsodi po § 14 št. 1 citirane cesarske naredbe z uporabo § 263 in 261 kaz. zak. na 50 K denarne kazni, oziroma v slučaju neizterljivosti za 5 dni v zapor ter po § 389 k. p. r. v povračilo stroškov kazenskega postopanja in izvršitve kazni.

C. kr. okrajna sodnija, Višnjagora, odd. II., dne 14. julija 1916.

Vehovar m. p.

## V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okrajno sodišče v Višnjigori je razpravljalo danes v navzočnosti opravitelja državnega pravdnika Jankota Škerbinec, obtoženke Terezije Kalar o obtožbi, katero je dvignil javni obtožitelj zoper Marijo Kalar zaradi prestopka draženja in je po predlogu obtožitelja, naj se obtoženka kaznuje razsodilo tako: Obtoženka Tereza Kalar roj. Poljanec, po domače Barbnica posestnika žena v Krškivasi pri Krki št. 16 — nekažnovana je kriva, da je nekako pred 4 tedni v Krškivasi, izrabljaje izredne razmere, povzročene z vojnim stanjem, zahtevala za neobhodno potrebne reči, namreč mleko, od kovača Alojza Grebenc očitno čezmerno ceno, namreč po 30 vinarjev za 1 liter. S tem je zakrivila prestopok po § 14 št. 1 ces. nar. od 7. avgusta 1915 št. 228 d. z. in se obsodi po § 14 št. 1 cit. ces. nar. z uporabo §§ 266, 261 kaz. na 50 K denarne kazni oziroma v slučaju neizterljivosti za 5 dni v zapor ter po § 389 kpr. v povračilo kazenskih stroškov.

C. kr. okrajna sodnija v Višnjigori, oddel. II., dne 14. julija 1916.

Vehovar m. p.

**Suhe gobe, vinski kamen, med, vosek, kumno in janež ter sploh vse deželne pridelke kupi veletrgovina**

**Anton Kolenc, Celje.**

Isto tako tudi vsako množino raznovrstnih praznih sodov in vreč.

## Kmetijsko društvo v Vipavi

ima poleg mašnih vin tudi izvrstnega namiznega belega vina večjo zalogo po 135 kron hekto loco klet, in dober po 150 K. Kdor želi kupiti večjo množino, naj pride pokušati v Vipavo. — Načelstvo.

Išče se

## občinski tajnik,

slovenskega in nemškega jezika popolnoma zmožen. Plača letnih 1200 K in 16 K mesečne stanarine. Nastop službe takoj.

Županstvo občine Jelšane, Istra, dne 24. julija 1916.

Josip Stemberger  
upravitelj.

## Vojaška obleka

dobro ohranjena, se kupi za enoletnega prostovoljca. Ponudbe pod »Uniforma 1750« upravi.

## Ako naročite

2569

in to nemudoma storite,

1 srečko avstrijskega Rdečega križa  
1 srečko ogrskega Rdečega križa  
1 srečko budimpeštanske baržlike  
1 dobitni list 3<sup>o</sup> zemlj. srečk iz l. 1880  
1 dobitni list 4<sup>o</sup> ogr. hlp. srečk iz l. 1884

Mesečni obrok za vseh pet srečk ozir. dobitnih listov samo 5 kron

12 Zrebanj vsako leto, glavni dobitki 630.000 kron

**dobite** igralno pravico do dobitkov ene turške srečke v znesku do

**4000 frankov popolnoma zastonj!**

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno: Srečkovno zastopstvo 11, Ljubljana.

V trgovino z mešaním blagom se sprejme takoj ali pozneje

## kontoristinja in trgovski sotru nik.

Naslov pove uprava tega lista pod števil. 1714.

Išče se za pripravo k maturi za avgust in september

## korrepetitorja

s posebnim znanjem v matematiki, nekaj latinščine in grščine proti prosti hrani, stanovanju in primernemu plačilu. — Vstop takoj. Poduk nemški. Ponudbe na upravo lista pod »maturant 1916«, 1733.

Sedemnajstletna

## deklica

želi v svrhu znanja nemščine stopiti v službo h kakšni nemški obitelji brezplačno, zmožna šivanja in drugih del. Oglasi pod Brezplačno 1732.



Prosim, oglejte si predležee oblike nog, in ne bodete prišli težko do prepričanja, da oblika čevlja ne sme biti poljubna, temveč obliki noge popolnoma prilagoden. Cloveške noge niso vse enake oblike, vsaka noga ima svoje posebnosti, in te posebnosti upoštevati je dolžnost vsakega izkušne. veččaka.

Poskusite pri: 2472

## Fran Szantner

specialist za ortopedična in anatomska obuvila

Ljubljana, Selenburgova ul. 4.

Brez posebnega obvestila.



Vsem sorodnikom in znancem naznanjamo pretužno vest, da je umrla naša dobra, pridna hčerka, oziroma sestra, gospodična

**MINKA VILMAN**

učiteljica-voditeljica

danes zjutraj ob 1. uri po mučni bolezni previdena s svetimi tolažili. Pogreb bode v soboto, dne 29. t. m. ob 10. uri dopoldne.

JESENICE, dne 27. julija 1916.

Marija in Kristjan Vilman, tovarniški delovodja, stariši.  
Cilka, učiteljica, sestra.  
Franc, uradnik, brat.

Janko, c. in kr. praporščak, brat.



Anton Lenarčič c. kr. dvorni svetnik v p. in soproga Zofija roj. Prle. drhč javljata v svojem in v imenu sorodnikov pretužno vest, da je njiju iskrenoljubljani sin

**Franc Lenarčič**

c. in kr. nadporočnik v letalni stotniji

žrtvoval domovini svoje mlado življenje. Umrl je v vjetništvu vsled težkih ran, ki jih je dobil kot avijatik na južozapadnem bojišču in bil pokopan dne 31. maja letos v Vidmu. Sv. maša za dušnico za dragega pokojnika obhajala se bode v ljubljanski stolni cerkvi dne 3. avgusta ob pol 9 uri predpoldnem. Prosi se za blag spomin in tiho sožalje.

Strassengel pri Gradcu dne 26. julija 1916.